

Η ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΑΡΧΗ του Βλ. Καραγιάννη

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1907

ΑΡΙΘ. 30.

Ἡ Φωνὴ σου

Ἐγνώριζα τὰ μάτια τὰ ὀλόγλυκα
τοῦ δείχνουρε τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς σου,
ἐγνώριζα τὸ χρῶμα τ' ὀλοπόρφυρο
τοῦ χύνει τόση χάρι στὴ μορφὴ σου.

Μὰ καὶ τὴν καρδιά μου ἐβασάνιζε,
τὸ εἶχα γὰρ καὶ μὲ τὰ σωστά μου,
τὰ χεῖλη τὰ κοράλλια δὲν ἄκουα
τὰ ποῶνε καμμὰ λέξι ἐμπροστά μου.

Καὶ ὅταν, ὦ παρθένα, πρωτοήχησε
στὰ στήθη μου τὸ μέλος τῆς φωνῆς σου,
μ' ἐφάνη πῶς καὶ ἄγγελοι θὰ ζήλευαν
τ' ἀμέτρητα στολίδια τῆς ζωῆς σου.

Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

(συνέχεια)

ΕΠΕΞΗΓΟΥΜΕΝΟΣ δ' ὁ Καίρης ἐν ἐτέρᾳ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολῇ, τίνα τὰ ὄργανα ταῦτα προστίθῃσι. «Τὸ Γυμνάσιον, ἂν καὶ ἔχῃ ἱκανὰ βιβλία ἐτερέγγλωσσα, ὡς τὰ πρακτικὰ διαφόρων Ἀκαδημειῶν, τὰ συγγράμματα πολλῶν περιφήμων Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν, στερεῖται ὅμως διόλου Ἑλληνικῶν βιβλίων καὶ ὀργάνων πειραματικῶν. ἔχει καὶ τὴν Ἀεραντλίαν καὶ τὸ Ἡλεκτρεῖον, ἀλλ' αὐταὶ αἱ δύο μηχαναὶ δὲν ἐξαρκοῦσι διὰ τὸ μάθημα τῆς πειραματικῆς Φυσικῆς... Ὅσα (δ') εἶνε ἀναγκαῖα εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον, ἐπάγεται κατωτέρω, εἶνε τὰ συγγράμματα τοῦ ἀθανάτου Κοραΐ, βαρόμετρον, θερμόμετρον, μικροσκοπίον, αἱ τρεῖς σφαῖραι, ἀστρονομικοὶ πίνακες, Ἰστορία φυσικῆ, στήλη τοῦ Βόλτα, καὶ ἄλλα ἕσα κρίνης εὐλογον, καὶ ἕσα ἐξαρκίσουν αἱ ἑκατὸν διὰ τὰ ἀγορασθῶσιν».

Τίνες ἐνέργειαι κατεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ Σαράφη, ἕως καὶ ἐτέρᾳ τῆς Σχολῆς ἀνάγκη πληρωθῆ, ἡ ἴδρυσις τυπογραφείου, διδάσκει ἡμᾶς ἀξιοπρεπῶς μάρτυς ὁ μαθητὴς (1) τῆς Σχολῆς ἐκείνης καὶ δωρητὴς τῆς ὁμωνύμου βιβλιοθήκης τῷ Γυμνασίῳ ἡμῶν Ἀμβρ. Φορμίνος Διδότος, λέγων ἐπὶ λέξει τάδε: «Οἱ καθηγηταὶ Θεόφιλος καὶ Γρηγόριος, ὡς καὶ τινες τῶν ἐπὶ τὸν προκρίτων τῶν Κυθωνίων, ἐξεδήλωσάν μοι, ἦν εἶχον ἐπιθυμίαν, νὰ συστήσωσιν ἐν τῇ Σχολῇ τυπογραφεῖον. Λαβόντες δ' ἔμωσ' ὕψι, ὅτι παρὰ τὰς ἐγγράφους δεηγίας, ἄς ἐμελλον νὰ χορηγήσω αὐτοῖς, αἱ δυσχέρειαι τοῦ χειρισμοῦ αὐτοῦ ἐν πλείονι στερουμένη πάσης μηχανικῆς δυνάμειος θὰ ἦσαν ἀνυπερέβλητοι, ἀπεφάσισαν νὰ πέμψωσιν εἰς Παρίσιους ἕνα τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τὸν Κωνσταντῖνον. Τέμπραν προωρισμένον πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν αὐτὸ».

«Ὁ ἐξάριτος οὗτος νέος, προστίθῃσιν ἐν ὑποσημειώσει ὁ αὐτὸς, παραμείνας ἐπὶ διετία ἐν τοῖς ἐργαστασίοις μας καὶ ἐκμαθὼν τὴν στοιχειογραφίαν καὶ στοιχειοχημικὴν ἀνεχώρησε κομίζων μεθ' ἑαυτοῦ τυπογραφεῖον πλήρες μετὰ στοιχείων Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ φθάσας εἰς Κυθωνίαν μόλις προέλαβε νὰ ἐκτυπώσῃ τὴν γραμματικὴν τοῦ Γρηγορίου (2).

Παραλλήλως τῇ ἀρτίᾳ διανοητικῇ μορφώσει συνεβάδιζε ἐν ἐναρμόστῳ κρᾶσει καὶ ἡ τῆς καρδίας διάπλασις, ἧς περὶ πλείστου ἐποικεῖτο ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ.

(1) Γνωστὸν ὅτι ὁ Διδότος κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Κοραΐ μεταβὰς εἰς Κυθωνίαν παρέμεινεν ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ὡς τακτικὸς μαθητής!

(1) Notes d'un voyage σελ. 388.

Ἡ τάξις καὶ πειθαρχία, ἡ κοσμιότης καὶ χρηστοφθία ἐδασίλευον ἐν τῇ Σχολῇ. Διὰ τοῦ παραδείγματος ἑαυτοῦ καὶ τῶν συνδιδασκόντων αὐτῷ, οἵτινες οὐ μόνον ταῖς ἐμπειρίαις ἦσαν ἀριστοί, ἀλλὰ καὶ τοῖς βίαις ἀδιάβλητοι ἐμορφύοντο ὡς ἐν τύπῳ ἡ εὐπλαστός νεότης. Ἄς ἀκούσωσιν, ὅσοι τυχὸν δυσπιστοῦσιν εἰς τοῦτο, αὐτόππου μάρτυρος καὶ μαθητοῦ τῆς σχολῆς ἀφηγουμένον ταῦτα.

«Ἐπὶ δύο σχεδὸν μῆνας, λέγει, καθ' οὗς παρέμεινα ἐν τῇ Σχολῇ ὡς τακτικὸς μαθητὴς αὐτῆς, ἐξεπλάγην ἰδιά ἐπὶ τῷ ζήλῳ καὶ τῷ τοῦτ' αὐτό, θρησκευτικῷ σεβασμῷ μεθ' ὧν οἱ νεαροὶ μαθηταὶ ἠκροῶντο τῶν μαθημάτων. Ὡς οἱ Πυθαγόρειοι, παρ' οἷς τὸ «αὐτὸς ἔφα» τοῦ διδασκάλου ἐνεῖχεν ἱερὸν χαρακτήρα, οὕτω παρὰ τοῖς μαθηταῖς τῶν Κυθωνίων αἱ ἐπουσιάζεσθαι διατάξεις τῶν καθηγητῶν ἐλάμβανον ἰσχυρὸν νόμον. Ἄμα ἔρωντες τινὰ τῶν διδασκάλων ἠγείροντο πάντες καὶ ἐτήρουν ἀπόλυτον σεβασμὸν σιγῇ κατὰ τὴν διόδον τοῦ. Οὕτω δ' ἐπραττον οὐχὶ ἐκ φόβου ποινῆς ἢ ἐπιτιμῆσεως, διότι καθ' ἅπαντα τῆς διαμονῆς μου τὸν χρόνον, οὐδέποτε ἤκουσα τὴν ἐλαχίστην ἐπιτιμῆτικὴν λέξιν ἀπευθυνομένην πρὸς μαθητὴν ὑπὸ Καθηγητοῦ.

«Τοιαύτη ἦτο ἐπ' ἰσῆς ἡ πρὸς τὴν τάξιν ἀγάπη αὐτῶν ὥστε, ἵνα μνημονεύσω ἕως παραδείγματος, ἕπερ θὰ ἐξέπλητε καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐπιμαθητὰς (ἐννοῶν τοὺς Γαλλόπαιδας, διότι ὁ Διδότος εἶνε ὁ καὶ ταῦτα γράφων) παρετήρησα, ὅτι, αἱ πορτοκαλαὶ τοῦ κήπου τοῦ Γυμνασίου ἔμενον κατάφορτοι προαπιστίζεσθαι ὑπὸ μόνου τοῦ σεβασμοῦ, ἐν ἡσθάνοντο πρὸς τὴν Σχολὴν, διότι καὶ οἱ νεώτεροι ἐπιμαθητῶν θὰ ἐδύναντο εὐκόλως νὰ διασκελίσωσι τὴν αἰμασίαν, ἧς περιέβαλλεν αὐτάς· πάντως ἀπόγονοί τινες τῶν Σπαρτιατῶν εὐρίσκοντο ἐν αὐτοῖς».

Ὁ μόνον δ' ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς Παιδείσεως καθ' ὅλον ἐν Κυθωνίαις ἠγωνίζετο ὁ Γρηγόριος. Λόγος τις ἐνὸς τῶν μαθητῶν, Σαμουήλ τοῦ Κυπρίου, περισηθῆς ἡμῖν διδάσκει, ὅτι καὶ περὶ βελτιώσεως τῶν τῷ ὑπαρχόντων σχολείων τῶν Κοινῶν γραμμάτων ἐλυμβάνετο ἡ δέουσα πρόνοια καὶ ὑπὲρ ἐισαγωγῆς τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου, ἕπερ ἐμελλεν, ὡς αὐταῖς λέξεσι λέγει ὁ Σαμουήλ, νὰ περιποιησῇ τὴ πλείονι ἀφθιτον δόξαν», διότι αὕτη πρώτη ἀπὸ ὅσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος μετέφερεν ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦτο τὸ καλόν».

Πάντα ταῦτα τάχαθ' ἄπερ διὰ τοῦ ἀόκνου καὶ ἐνεργοῦ ζήλου τοῦ Γρηγορίου ἐπετεύχθησαν δὲν ἀπήτησαν βελτίους μόνον ἀγῶνας καὶ μόχθους, ἀλλ' ἐπότισαν πάντως αὐτὸν καὶ πολλὰ πικρίας πόματα. Οἱ ἐν τῷ φανερωῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς πολέμοιο τῆς Σχολῆς οὐδέποτε ἔλειπον. Ἄλλ' ἡ φαρέτρα αὐτοῦ ἦν ἀείπετε βελῶν ἐμπλεως, τοὺς δ' ἀγῶνας τούτους ἐκ τῆς ἐκδύσεως τῶν ὁποίων πολλάκις ἐξηρτάτο αὐτῆς τῆς Σχολῆς ἡ ὑπαρξίς, διεξῆγεν ὡς συνετὸς στρατηγὸς προτάσων αἰ ἐπὲρ πᾶν ἄλλο τὸ συμφέρον αὐτῆς καὶ οὐδέποτε ἀπογοητευόμενος. Ἄπαξ μόνον κατὰ τὸ 1820 ἕνεκα φατριαστικῶν διαπληκτισμῶν ἐφάνη ψυχρανθεῖς καὶ λιποψυχῆσας καὶ ἕνεκα τούτου σκεφθεῖς περὶ ἀποχω-

Γ.

BENIAMIN O ΛΕΣΒΙΟΣ (1)

Ἐν πενιχρῷ καὶ ἀσήμῳ οἴκῳ τοῦ Πλωμαρίου, τῆς γνωστῆς κωμοπόλεως τῆς Λέσβου, ἐγεννήθη περὶ τὸ 1762 ἐκ χωρικῶν γονέων Ἰωάννου καὶ Ἀμύρινας ὁ Βενιαμίν. Ἐκμαθὼν τὰ κοινὰ γράμματα ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ ἀπῆλθεν, ἐφηβὸς ἦδη ὢν εἰς Ἄγιον Ὅρος, ὁπόθεν μετὰ πάροδον χρόνου τινὸς ἀπεστάλη ἐνταῦθα, ἐκ μέρους τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, εἰς ἣν εἶχεν ἐγγραφήν, ὅπως παρμεινῆ ὡς νεωκέρως ἐν τῷ ἐνταῦθα Μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

(1) Περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἔχουσι μὲν ἐν περιοδικοῖς κατὰ διαφόρους περιόδους δημοσιευθῆ σχεδιάσματα τινὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ ἔργον δ' ὄλον, ἔχει γραφῆ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν τῇ γενετείρᾳ τοῦ Βενιαμίν ἦδη ἀπὸ τοῦ 1878 ἰδρυμένου φερωνόμου αὐτῷ Ἀναγνωστηρίου, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἐν ἐκείνοις οὐκ ὀλίγα κύρια τοῦ βίου αὐτοῦ σημεῖα οὕτω παρεμορφώθησαν καὶ ἠλλοιώθησαν, ὥστε οὐ μόνον οὐδαμῶς σχεδὸν κατέστη ἡμῖν ἐπεξερχομένοις τὰ δημοσιεύματα ταῦτα βῆρον τὸ ἔργον τῆς περισυλλογῆς τῶν σχετικῶν εἰδήσεων, ἀλλ' ἐδυσχεράνη ἐπὶ μᾶλλον, ἐπειδὴ ἀνευρόντες ἀπαξ πλάνην τινὰ ὑπεχρεώμεθα εἶτα περὶ πάντων νὰμφιδάλλωμεν, καὶ πάντα εἰς αὐστηρὸν ἔλεγγον νὰ υποβάλλωμεν. Οἴκοθεν δ' ὅμως ἐννοεῖται ὅτι οὐδὲν τούτων θὰ εἴχομεν τὴν δύναμιν νὰ πράξωμεν, ἂν μὴ κατὰ εὐνοῦν τῆς μοίρας νεῦμα ἀνεκαλύπτομεν τὸ μὲν ἐπιστολὴν καὶ λόγους τινὰς τοῦ Βενιαμίν ἐν κωδίκῳ τινι τυχαίως περισηθῆντι, τὸ δὲ γράμμα τι συνοδικὸν ἕπερ κατὰ τὸ 1803 ἀπελύθη πρὸς τοὺς Κυθωνιάτας ὑπὸ τοῦ τότε κυβερνητῆος τῶν πνευματικῶν ὀλοκάδα πατριάρχου Καλλινίκου καὶ ἕπερ, στυγρῶς σχετιζέται πρὸς τὸν Βενιαμίν μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἕνεκα αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτοῦ ἐπέμψθη.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τούτων τῶν πηγῶν τὴν ἀποκάλυψιν πολλὰ ἐπισημεῖα τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς εἶναι σκοτεινὰ λίαν καὶ ἀσαφῆ· ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, πρὸς ἣν φυσικὸν ἦτο νὰ στρέφωμεν τὴν προσοχὴν, εἰ καὶ ἀπετάθημεν πρὸς ἀρμόδιους καὶ ἐξητήσαμεν σχετικὰς πληροφορίας οὐδὲν ἀπολύτως κατωρθώθη νὰ μεταδοθῇ ἡμῖν. Ἰσως δ' ὅμως δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς νὰ ἀπελπίσῃ τις περὶ ἀποτελέσεως πλήρους ὁπωσδήποτε βιογραφίας τοῦ ἀνδρὸς, διότι καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀσχοληθέντες ἀταλαιπώρως φαίνεται καὶ ἐν ταῖς πλάναις ἐπι αὐταῖς ἀντιγράφαντες δ' ἐπεγενέστερος τὸν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἡμῖν δὲν ἐπέτρεψεν ὁ τε προσμετρημένος ἡμῖν χρόνος καὶ τὸ ἔργον ἡμῶν νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν ἔρευναν ταύτην καὶ ἡ τύχη δ' αὐτῆ ἐστὶν ὅτι ἀπροσδοκῆτως ὄλως ἐκπληρῆς παρουσιάζει, ὡς ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν συνέθη ν' ἀνακαληθῆ σωρεῖα ὅλη σπουδαιότατων ἐπιστολῶν τοῦ Θεοφίλου Καίρου ἄς οὗτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν ταῦθα διδασκαλίας αὐτοῦ ἀπῆλθον ἐντεῦθεν πρὸς διαφόρους λογίους τε καὶ λογάδας τῶν χρόνων ἐκείνων.

Ἐνταῦθα ἀναγράφωμεν προσέτι τὰς κυριώτερας πηγὰς καὶ βοηθήματα, ἕπερ δέον νὰ ἔχῃ ὕψι ὅσοι μὲλλον ν' ἀσχοληθῇ περὶ τὸν βίον αὐτοῦ:

Συνοδικὸν γράμμα πρὸς τοὺς Κυθωνίους 1803.
Κώδικες καὶ διάφορα χειρόγραφα σημεῖα ἀποκειμένα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Γυμνασίου Κυθωνίων.
Raffenell. Histoire des événements de la Grèce Paris 1821.

Amb. F. Didot. Notes d'un voyage fait dans le Levant en 1816 et 1817 Paris 1821.

Λόγιος Ἑρμῆς τοῦ 1818 καὶ 1820.

ρήσεως. (1) Τὴν σκέψιν ὅμως ταύτην στιγμιαίως διελθούσαν διὰ τῆς διανοίας του δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐγκαταλίπη ἀναλογισάμενος, ὅτι ἐδύνατο τὰ πάντα νὰ ὑπομείνῃ οὐχὶ δ' ὅμως καὶ τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ Σχολῆς.

Τοσοῦτον δ' ἀρρηκτοὶ ἦσαν οἱ δεσμοὶ οἱ ἐνοῦντες αὐτὸν ταύτη, ὥστε ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἔτος ἀκριβῶς τοῦτο ἐκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, δὲν ἀπεδέχθη ταύτην.

Τότε πιθανώτατα, πάντως δ' ὅμως ἐπὶ τῆς Γ'. Πατριαρχείας Γρηγορίου τοῦ Ε'. ἡ Μ. Ἐκκλησία βραβεύουσα τὰς πολυτίμους τοῦ ἀνδρὸς ὑπηρεσίας ἐχειροτόνησε, τῶς ὄντα ἀπλὸν μοναχόν. (2) ἀρχιμανδρίτην καὶ ἱεροκήρυκα πατριαρχικόν. Ἐπανελθὼν ἐκ Κων. πόλεως ἐξηκολούθησε τὸ εὐεργετικὸν αὐτοῦ ἔργον μετὰ τῆς αὐτῆς ζήσεως ἐπὶ ἐν ἐπι σχολικὸν ἔτος, ἕπερ δ' ὅμως ἐπέπρωτο ἵνα μὴ συμπληρωθῇ.

Ἡ Παρασκευὴ τῆς 3ης Ἰουνίου (3) τοῦ ἔτους τούτου ἐμνησθῆσεν ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς τοὺς πολυεῖς μόχθους τοῦ τε Γρηγορίου καὶ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Τὸ ἱερὸν τῶν Μουσῶν τέμενος παρεδόθη τῷ πυρὶ ὡς καὶ ἡ πόλις οὐμπασα ὑπὸ βραβάρων χειρῶν καὶ ὁ Γρηγόριος περίλυπος μέχρι θανάτου ἀπῆλθεν ἵνα μὴ ἐπανέλθῃ πλέον.

Ὁ ἀπὸ τῆς Σχολῆς χωρισμὸς ὑπῆρξε θανάσιμος δι' αὐτὸν τραῦμα· μακρὰν αὐτῆς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσῃ καὶ πρὶν ἂν παρέλθῃ ἔτος ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἡμέρας μετέστη πρὸς Κύριον ἐν Ἰῶρᾳ τῇ Κυριακῇ τῶν Βαίων τοῦ 1822.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ βίος τοῦ Γρηγορίου Σαράφη ἐν σκιογραφίᾳ λέγομεν, διότι οὐκ ὀλίγα αὐτοῦ σημεῖα εἶνε σκοτεινὰ καὶ ἀσαφῆ καὶ θὰ ἐξακολουθῶσιν τοιαῦτα ἐφ' ὅσον οἱ γινώσκοντές τι περὶ αὐτοῦ ἢ ἔχοντες ἐγγράφα ἢ σημεῖα σχετικὰς σιγῶσιν ἢ ἀποκρύπτουσιν ἢ φυγαδεύουσιν ταῦτα.

Καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμως γραμμῶν δι' ὧν ἐχαράξαμεν οὐχὶ μὲν πλήρως ἀλλὰ πιστῶς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἀναφαίνεται μορφὴ εὐγενῆς καὶ ἀγαθῆ ὄνειροπολήσασα καὶ πραγματώσασα μέγα ἔργον. Ἐμφοροῦμενος τοῦ ἐνθέου ἐκείνου ζήλου, ὅστις παρορμᾷ εἰς ἀρνήσιν τοῦ ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ αὐτοθυσίαν ὑπὲρ ὁμοφύων του ἀφιέρωσας τὸν βίον αὐτοῦ ἅπαντα εἰς φωτισμὸν τῶν ἄλλων δικαίως ἀξιοῦται σήμερον τοῦ τίτλου «διδασκάλου τοῦ Γένους».

(1) Ἴδε τὴν ἀξίαν ἀναγνώσεως ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Οἰκονόμου ἦν ἐπὶ τούτῳ ἐπέστειλεν οὗτος τῷ Γρηγορίῳ καὶ Θεοφίλῳ.

(2) Πότε ἀκριβῶς περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα δὲν γινώσκωμεν, φαίνεται δ' ὅμως ἐπι τοῦτο συνέθη μετὰ τοῦ 1803 καὶ 1811 ὡς δείκνυται· τὸ μὲν ἐκ τοῦ συνοδικοῦ γράμματος περὶ Βενιαμίν, ἕπερ ἀπολυθῆν τῷ 1803 καλεῖ τὸν Γρηγόριον Γεώργιον τὸ δὲ ἐκ τῆς αὐτοβιογραφίας τοῦ Σαμουήλ ἐνθα καλεῖται Γρηγόριος (1811). Ἰσως δ' ὅμως τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄριον δύναται νὰ μετακινήθῃ ἐπι κατωτέρω, καθ' ἃ ἐξάγεται ἐκ σημεῖωσιν ἐν σελ. 106 Κώδικός τινος, ἐνθα καλεῖται Γρηγόριος καὶ ἦτις φαίνεται ὅτι εἶναι προγενεστέρᾳ τοῦ 1811, ἰσως γραφεῖσα τῷ 1809.

(3) Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐγένετο ὡς γνωστὸν ἡ καταστροφὴ τῶν Κυθωνίων.

Τὸν χρόνον τῆς ἐν Ἄθῃ διαμονῆς αὐτοῦ δὲν ἐδαπάνησεν ὁ Βενιαμὴν ἐπὶ ματαίῳ πνεύματι ὄξει φύσει πεπρωκισμένος, τοῦ εἰδέναι ὀρεγόμενος καὶ φιλομαθεῖα κινούμενος, εἶνε πιθανώτατον, ὅτι ἐπηύξησε τὰς ὀλίγας γνώσεις αὐτοῦ, ἅς ἀναχωρῶν ἐκ τῆς πατριδος αὐτοῦ εἶχε, μάλιστα διὰ τῆς μετὰ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων πνευματικῆς ἀνατροφῆς. Πότε ἀκριβῶς ἀφίκετο ἐνταῦθα δὲν γνωρίζομεν, πάντως δ' ὅμως τοῦτο συνέβη, καθ' οὗς χρόνους ἡ εὐεργετικῆ τοῦ Οἰκονόμου δράσις ἤρχισε νάποσφῆρη τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

Ὁ ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τῆς παιδείας ἐνθουσιασμός, ὅστις κατέλαβε τότε τὸ γένος ἡμῶν καὶ ἐν ᾧ δέον νὰ ζητηθῶσι τὰ σπέρματα τῆς μικρῆς μετὰ ταῦτα ἀναπτύξεως αὐτοῦ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ δονήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ὀργάνου πρὸς μάθησιν νεανίσκου. Ἡ τύχη ἐδείχθη εἰς ἄκρον εὐμενῆς αὐτῷ ὀδηγήσασα εἰς πόλιν, ἐν ἣ ἀρτίως εἶχε ἤδη ἰδρυθῆ ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου τὸ πρῶτον ἐνταῦθα Ἑλληνομουσεῖον.

- Κούμα. Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων 1832
 * Ἄλ. Σούτσου. Πανόραμα 1833.
 Α. Μάμουκα. Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Πειραιεὶ καὶ Ἀθήναις 1839 καὶ 1852.
 Ι. Ρῶτα. Ἀπάνθισμα ἐπιστολῶν Α. Κοραῆ ἐν Ἀθήναις 1839 καὶ 1841.
 Ν. Σαλιτέλλη. Κυθωνιάτης 1842.
 Σ. Α. Ἀναγνώστου. Ἡ Λεσβίας φθὴ ἐν Σμύρνῃ 1850.
 Α. Π. Βρετοῦ. Νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἐν Ἀθήναις 1854 καὶ 1857.
 Ι. Φιλήμονος. Δοκίμιον κτλ. Ἐν Ἀθήναις 1859.
 Χαρικλείας Σταυράκι. Αἱ Κυθωνίαι. Ἐν Σμύρνῃ 1861.
 Ἄν. Α. Χ' Ἀναργύρου. Τὰ Σπετσιωτικά. Ἐν Ἀθήναις 1861.
 Κ. Νικοδήμου. Ἐπόμνημα τῆς νήσου Ψαρῶν Ἀθήνησι 1862.
 Βρετοῦ. Ἐθνικὸν ἡμερολόγιον 1866.
 Μ. Κ. Παρανίκα. Σχεδιασμοὶ κτλ. Ἐν Κωνσταντινῶν 1867.
 Ἀποστολίδου. Διατριβὴ περὶ Βενιαμὴν ἐν Μέντορι τοῦ 1871.
 Ἄντ. Α. Μιαούλη. Ἱστορία τῆς νήσου Ψαρῶν. Ἐν Ἀθήναις 1874.
 Ἐλευθ. Θωμᾶ. Διατριβὴ περὶ Βενιαμὴν ἐν τῷ περιοδικῷ Κορίνθῳ.
 Ι. Αναστασίου. Βιογραφία Βενιαμὴν. Ὅρα Φιλολογικὸν δελτίον ἐκδιδομένον ὑπὸ Καλλιφρονος 1869.
 Βαρθόλδου. Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Ἀγγ. Βλάχου 1873.
 Γ. Α. Ἀριστείδου. Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος. Ἐν Ἀθήναις 1880.
 Μ. Ι. Γεδεών. Χρονικὰ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἐν Κωνσταντινῶν 1883.
 Γ. Ι. Ἀποστολάκι. Ἀγόρευσις γενομένη τῇ 30 Ἰανουαρίου 1884. Ἐν Ἀθήναις 1884.
 Μ. Κ. Παρανίκα. Ἱστορία Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Ἐν Ἀθήναις 1855.
 Μ. Κ. Στεφανίδου. Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος ὡς ἐπιστήμων. Ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς Τεργεσταίας Ν. Ἡμέρας τοῦ 1904.
 Ἀνακριθειῶν πλήρες εἶνε τὸ ἐσχάτως γραφέν ἐν τῷ Συμπληρωματικῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ Πολίτου βιογραφικὸν διάγραμμα τοῦ ἀνδρός.

Περάνας λοιπὸν τὴν σειρὰν τῶν διδασκομένων ἐν τῇ ἐνταῦθα σχολῇ μαθημάτων, ἠκολούθησεν εἰτα τὴν αὐτὴν πορείαν, ἣν, ἔλαβε μετ' ὀλίγα ἔτη καὶ ὁ Σαράφης, μεταδὸς πρῶτον μὲν εἰς Πάτριον εἰτα δὲ εἰς Χίον, ἐνθα ἐλειτούργουν τότε ἀξίαι λόγου ἀνώτεροι σχολαί (1).

Ὁ Οἰκονόμος ὑπεδέχθη ἀσμένως τὸν Βενιαμὴν ἐπανελθόντα ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του. Οὐδεμίαν μαρτυρίαν περιεσώθη ἡμῖν, ἀν ἐξίδαξε τότε ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός τούτου ἤδη ἀπὸ δεκαετίας ἰδρυμένη σχολῇ ἴσως δ' ὅμως δὲν συνέβη τοῦτο, διότι ὁ Οἰκονόμος σπεύδων πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ σκοποῦ, οὐ μόνον λόγους ἐπίτρυνε ἀλλὰ καὶ ἔργα, αὐτὸς τε καὶ ἄλλοι τῶν ἐν τέλει τότε Κυθωνιατῶν, ἐβοήθησεν, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰς γνώσεις αὐτοῦ ἐν Εὐρώπῃ. Πρὸς οὐδένα ἀληθῶς ἄλλον ἠδύναντο τότε νὰ στρέψωσι τὰ βλέμματα αὐτῶν οἱ Κυθωνιάται· ὁ μὲν Σαράφης ἦτο δεκαετίας περίπου, ὁ δὲ Καῖφης, ὑπὲρ τῆς ἀπλοῦς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τούτου. Ἡ ἐπιτυχία δ' ὅμως τῆς ἐκλογῆς ἐβεβαιώθη καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε σπουδῶν τοῦ Βενιαμὴν καὶ ἐκ τῆς ὁρμῆς, ἣν πρὸς τὴν μάθησιν ἐδείκνυεν, καὶ ἐκ τῆς προθυμίας, ἣ ἐθερμαίνετο, νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τῆς διὰ τῆς παιδείας ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους.

Δεκαετίαν ἔλθον διέτριψεν ἐν Εὐρώπῃ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν Πίση τῆς Ἰταλίας, ἣτις τότε ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην πόλιν, διὰ πολλοὺς λόγους ἐθαμίζετο ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, εἰτα δ' ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνο. Ἐχὼν ἐξόχως θετικὸν νοῦν ἀφίερσε τὸν χρόνον τοῦτον εἰς βαθείας περὶ τὰς φυσικὰς καθ' ὅλου ἐπιστήμας τὰ μαθηματικά καὶ τὴν φιλοσοφίαν μελέτας.

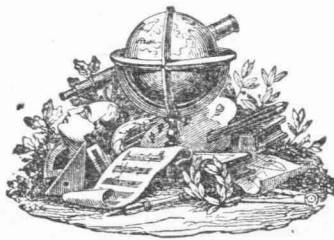
Ἐν μέλημα ἤδη ἐπέεξε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, εἰς πόθος ἐπλήρου τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ οὗτος ἦτο νὰ μεταδώσῃ τὰς διὰ τοσοῦτων πόνων μακρὰν τῆς φίλης πατριδος κτηθείσας γνώσεις, αἵτινες τότε, ἢ πάντῃ ἠγνοοῦντο, ἢ σπάνια ἦσαν παρὰ τοῖς ὁμογενέσιν αὐτοῦ. Τοιαύταις γνώσεσιν ὀπλισμένος, τοιοῦτων ιδεῶν καὶ σκοπῶν ἐμφορούμενος ἐπανῆλθεν εἰς Κυθωνίαν περὶ τὸ 1800 (2).

(ἀκολουθεῖ)

Α. ΜΟΣΧΙΑΔΗΣ

(1) Ἐν Πάτρῳ κατὰ τινὰ εἰδησιν ἔμεινε πέντε ἔτη, ἐν Χίῳ δὲ τρία ἔτη ὑποτέθη δέ, ὅτι ἦτο εἰκοσαετῆς περίπου, ὅτε μετέβη εἰς Πάτριον, θὰ ἐπανῆλθεν εἰς Κυθωνίαν περὶ τὸ 1790. (Ἰδε Λεσβ. σελ. 290 καὶ ἐξῆς).

(2) Παραβλ. Κούμα Ἱστορ. τῶν ἀνθ. πράξ. τόμος ΙΒ'.

ΚΡΗΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΓΑΜΟΣ ΦΥΓΟΔΙΚΟΥ

Τὸ καμάρι τῆς Ἀσῆ-Γωνιάς ἦταν ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ὁ Πέτρος. Τὸ ἄλλο του τὸνομα δὲ γράφεται γιὰτὶ ζῆ ἀκόμη κ' εἶν' ἀκόμη με ὅλα τὰ χρόνια ποῦ πέρασαν ἀπὸ τοὺς διαλεχτοὺς ἀντρες τῆς Κρήτης. Καὶ γιὰ νὰ νοιώσῃ κανεῖς, τί σημασία εἶχε τὸ νὰ εἶνε ἀπὸ τοὺς πειδὶ ξακουστοὺς τοῦ χωριοῦ του, φθάνει νὰ μάθῃ πῶς ἡ Ἀσῆ-Γωνιά τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας, ἦταν τὸ λημέρι τῆς κλεφτουριάς, τὸ καταφύγιον τὸ ἀπάτητο τῶν φυγόδικων, ποῦ δὲν ἀποκόπησαν ποτὲ μηδ' αὐτοὶ οἱ Ἀρβανιτᾶδες νὰ κοντοζυγώσουν.

Ἀπὸ πολὺ νέος, δὲν θάχε τὰ δέκα ὀχτὼ ἀκόμη, ἐβγήκε ὁ Πέτρος φυγόδικος, ἀπ' οὗ ἐσκοτώσε ἕνα Τουρκο ἀπὸ τὰ κοντοχώρια του. Καὶ ἀπὸ τότε ἐγίνετο φοβερὸς καὶ τρομερὸς. Ἐπερπάτησε μὲ τοὺς πλειδὶ ξακουστοὺς φυγόδικους τῆς Κρήτης. Ἀμέτρητες φορὲς ἐσακώθηκε μὲ τοὺς Ἀρβανιτᾶδες ποῦ τοὺς ἐκυνήγουσαν Ἐκαμε κλεψιῆς παληκαρίσιες, κλεψιῆς ποῦ σκεπαζόντουσαν κάτω ἀπὸ τὴν μυθικὴ παληκαρία ποῦ ἐχρειάζετο γιὰ νὰ γίνουν.

Καὶ ὅταν κάθε τόσο κατέβαινε στὸ χωριὸ μὲ τοὺς συντρόφους του, βουτηγμένος στ' ἀσῆμι, μὲ τὰ κιοστέκια του τὰ διπλὰ καὶ τὰ τριδιπλὰ, μὲ τ' ἄρματα του τ' ἀσημοτυλιγμένα, μὲ τὸ τουφέκι του ποῦ εἶχε δώδεκα ἀσημοτὰ μπελεζίκια μαλαματοκαπησμένα, στολισμένο σὰν τὴν ὄμορφη κοπέλλα, μὲ τὸν Ἀη Γεώργη χτυπημένο κάτω στὸ κοντάκι, ἦταν ἀληθινὰ καμαρωμένο παληκαρί. Γιὰτὶ ἂν ἡ παληκαρία του ἦταν περισσὴ δὲ πῆγαινε πίσω ἢ ὄμορφα του. Ψηλὸς καὶ λιγνός, μὲ δαχτυλίδι μέση, μὲ μαῦρα σγουρὰ μαλλιά ποῦ ξέφευγαν κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρον μαντήλι. Μὲ μουστάκι μέτριον καὶ μὲ τὸ στρογγυλὸ του πρόσωπο ζωσμένο γύρω γύρω ἀπὸ μιὰ κοντὴ καὶ πυκνὴ γενειάδα, ἦταν νὰ τὸν πίνης μέσα στὸ ποτήρι. Ὁμορφονῆς καὶ ξακουσμένος. Δὲν τοῦ χρειαζότανε τίποτε ἄλλο τοῦ Πέτρο. Κι' ὅσκις φορὲς ἔκανε βόλτα στῆς ρούγες τοῦ χωριοῦ, ζωσμένος πάντῃ τ' ἄρματα του, δὲν ἀπέμενε παραθυράκι ποῦ νὰ μὴν κρυφανεῖξῃ καὶ πόρτα ποῦ νὰ μὴ στολιστῆ μὲ τὸ κεφάλι τῆς παρθένας τοῦ σπιτιοῦ ποῦ πρέβαινε ἀπόχωστα νὰ καμαρώσῃ τὸ λεβεντόκορμον παληκαρί.

Μιὰ γρηθὰ, τοῦπε μιὰ φορὰ 'κεῖνο ποῦ ἔλες ἢ κοπέλλες τοῦ χωριοῦ ἔλεγαν μέσα τους:

— Χαρὰ στήνε ποῦ θὰ σ' ἀγκαλιαστῆ, λεβέντη μου.

Κι' ὁ Πέτρος χαμογελῶντας ἀποκρίθηκε.

— Φτύσε με νὰ μὴ μὲ μαθιάσῃς θειά. Γιὰτὶ μπορεῖ 'κεῖνι ποῦ θὰ μ' ἀγκαλιαστῆ νὰνε κι' ἡ μαῦρη πλάκα.

Ἡ γρηθὰ σταυροκοπήθηκε τρομασμένη:

— Δάγκασε τὴ γλώσσά σου, μωρὲ παιδί μου.

Ὅποια καὶ ἂν ἤθελε ὁ Πέτρος, καὶ τὴν καλλίτερη τοῦ χωριοῦ θὰ τὴν ἔκανε ζευγάρι του. Μὰ λὲς καὶ ἦταν ἀπὸ πέτρα ἢ καρδιά του. Σ' οὐλα τὰ πανηγύρια τύχαινε. Κι' ἔτρωγε κι' ἔπινε καὶ ἐχόρευε. Μὰ ποτὲ του δὲν ἀπλωσε τὸ μαντήλι του σὲ μιὰ ἀπὸ τῆς τόσες ποῦ μὲ λαχτᾶρα τὸν ἐκύτταγαν.

Γι' αὐτὸ στὸ πανηγύρι τοῦ δεκαπενταγούστου ποῦ χόρευαν οἱ λεβέντες καὶ τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ κάτω στ' ἀλώνια, οἱ συντρόφοι του ξεράθηκαν κι' ἡ γυναῖκες ἐκέρωσαν σὰν τὸν εἶδαν νὰ βγάινῃ τὸ μαντήλι του τὸ μεταξωτὸ καὶ χρυσοκεντημένο καὶ νὰ τὸ δίνη τῆς Χρυσούλας, τῆς κόρης τοῦ παπᾶ-Γιάννη ποῦ τὴ Λαμπρὴ εἶχε κλείσει τὰ δεκαπέντε χρόνια τῆς.

Ἐσηκώθηκε ἡ κόρη, κόκκινη σὰν τὴ φωτιά κι' ἐχόρευε μαζί του τὸν πεντοζάλη. Μὰ κόντεψε νὰ λιγωθῆ ἀπὸ τὴ ντροπὴ σὰν εἶδε τὸν Πέτρο νὰ τὴν κυττάξῃ μέσα στὰ μάτια καὶ νὰ τῆς τραγουδῆ τραφερά.

Ὅσαις ψιλὲς τρυπημαθιῆς ἔχει τὸ πορτακάλλι Τόσα κομμάθια νὰ γενῶ ἂν ἀγαπήσω ἄλλῃ.

Δὲν ἐβράδευσε καλὰ καὶ οὐλο τὸ χωριὸ ἐγέμισε μὲ τὸ χαμπάρι. Ὁ Πέτρος ἀγαποῦσε τὴ Χρυσούλα. Ὁ Πέτρος θάπερνε τὴ Χρυσούλα, τὴν πεντάμορφη νεράιδα, ποῦ ἦταν ἀπὸ τῆς καλλίτερες γενιῆς τῆς ἐπαρχίας.

Μὰ κι' ὁ Πέτρος καιρὸ δὲν ἔχασε. Ὅτι ἀνάβαινε τοὺς λόχνους μπουκάρισε στὸ σπῆτι τοῦ Παπᾶ.

— Ὄρα καλὴ σας, καὶ κόπια ὄξω νὰ σοῦ πῶ, γέροντα.

Ὁ παπᾶς σηκώθηκε τὴν ἴδια ὄρα καὶ τ' ἀκολούθησε.

— Λίγα λόγια καὶ καρπερά, γέροντα. Ἀγαπῶ τὴν κοπελιά σου, μοῦ τὴ δίνης γυναῖκα;

— Μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆ δική μου, παιδί μου. Πάρε τὴνε γιὰτὶ σοῦ στέκει καὶ τῆς στέκει, εἶπε ὁ παπᾶς μὲ τὴ φωνὴν τρεμουλιαστὴ ἀπὸ τὴ χαρὰ.

— Τόκα μιὰ, γέροντα, ἐφώνασε τότε ὁ Πέτρος. Τὰ μιλημένα τιμημένα. Τὸν ἄλλο μῆνα στεφανόνομαι ἂν δὲ σκοτωθῶ.

Ἐβγαλε ὕστερα ἀπὸ τὴ μέση του ἕνα γκιουρντάνι φλουριά καὶ τὰδωκε τοῦ γέρου.

— Νὰ, δὸς τα τῆς Χρυσούλας. Αὐτὰ 'νε τὸ σημάδι μου.

Καὶ χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ κυττάξῃ, ντροπαλὸς σὰν κορίτσι, ἐπῆρε τὸ δρόμο κι' ἔφυγε.

Τὴν ἄλλη μέρα δὲν ἦταν στὸ χωριὸ. Μὰ τὸ χωριὸ ὄλο τ' ὄνομά του ἀντιλαλοῦσε. Στὸ σπῆτι τοῦ παπᾶ ἔμπαιναν κι' ἐβγαίναν οἱ χωριανοὶ γιὰ νὰ ποῦν τὰ συχαρῖα τῆς πεθερᾶς ἄλλοι, κι' ἄλλοι γιὰ νὰ βεβαιωθοῦν πῶς εἶνε σωστὸ τὸ πρᾶγμα.

Δέκα πέντε—εἴκοσι μέρες ἐπέρασαν. Ὁ Πέτρος ἦταν στὰ Σφακιά γιὰ νὰ μαζέψῃ φαμηλιώτες. Κι' ἡ Χρυσούλα καὶ ἡ μάνατῆς καθισμένες ἔλη μέρα στὸν ἀργαλειὸ, ἐφαίναν ἐφαίναν τὰ ὕστερα προικιά.

Καὶ στὸ τέλος ἡ μεγάλη μέρα ἐξημέρωσε. Μ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα τὴ θυμοῦνται ἀκόμη οἱ Ἀσῆ-Γωνιώτες.

Ἀπὸ τὸ γλυκοχάρμα μπουλούκια μπουλούκια κατέβαιναν οἱ φυγόδικοι στὸ χωριὸ. Σφακιανοὶ καὶ

Ἀποκορωνιώτες καὶ Κισσαμίτες καὶ Ρεθεμνιώτες. Τὸ ξαθέρι τῆς παληκαριᾶς. Ὁ ἀφρός τῆς κλεφτουριάς ποῦ ἐγέννησε ὕστερα τὴν τελευταία ἐπανάστασι.

Δὲν ἔλειπε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ξακουστοὺς ἀντρες ποῦ με τὸνομα τους μοναχὰ ἐτρόμαξε κόσμος καὶ κοσμάκης. Ὁ Γαλιάνης, ὁ Ξηρούχης ὁ Τσάκαλος, οἱ Τσοῦρδοι, ὁ Κρυγιὸς Ἀέρας, ὁ Βαρβάτος, ὁ Τσικινᾶς, ὁ Βολακας, ὁ Τσίχλης κι' ἄλλοι κι' ἄλλοι.

Κι' ὁ καθένας με τὸ ραέτι του. Ἄλλος πρόβατο, ἄλλος φλουριά, ἄλλος μεταξωτὰ, ἄλλος χρυσαφικά.

Μὲ τὸν ἥλιο ἐφθάσε κι' ὁ Πέτρος μαζί με τοὺς συντρόφους ποῦ περπατοῦσε τώρα τρία χρόνια μέρα νύχτα. Ὅλο ζωὴ καὶ νειάτα, ποῦ λὲς καὶ κάθε πάτημά του βούλιαζε τὴ γῆ.

Ὁμοβροντίες τὴν ἐδέχθησαν ὅσο νὰ κατεβῆ κάτω. Γιά μιὰ φορά τὰ τουφέκια ποῦ σὺν βροντοῦσαν ἐσκόρπιζαν γύρω θάνατο καὶ κλάμματα, ριχνόντουσαν γιὰ νὰ χαϊρετίσουν τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία.

Καὶ μέσα σ' ἑλοὺς ἕνας παπᾶς, φυγόδικος κι' αὐτός. Σύντροφος κι' ἀδερφοχτός. Αὐτὸς θάκανε τὸν γάμο, αὐτὸς θάλλαζε τὰ στέφανα τοῦ τριασμένου ζευγαριοῦ.

Ὁς τὸ μεσημέρι γύρω γύρω τὰ βουνὰ ἀντικλοῦσαν ἀπὸ τῆς ντουφεκῆς τῆς χαρᾶς. Μὰ κατὰ τὸ μεσημέρι ὁ Πετρομάρκος ὁ καπετάνιος τοῦ χωριοῦ ἐφάνηκε στὴ μέση καὶ τοὺς ἐσταμάτησε.

— Μωρὲ ἀδέρφια, δὲν εἴσατε καλά. Οἱ ἀρβανίτες δὲν εἶν' ἀλλάργα κι' στρατὸς δὲν ἀργεὶ νάρθη ἀπὸ τὴν Ἀργυρούπολι. Μὴν καίτε τὰ φουσκία σας γιὰτι μπουρὲ νὰ χρειαστοῦν.

— Μωρὲ, καλά λὲς καπετάνιο, εἶπαν οἱ φρονιμώτεροι.

— Καὶ βάρδιες ἐβάλετε κάτω στὰ στενά; ἐρώτησε πάλι ὁ καπετάνιος.

Δὲν τοῦδωκαν ἀπάντησι. Γιατί κανεὶς δὲν τὸ εἶχε συλλογιστῆ.

— Τὰ μυαλά σας καὶ μιὰ λύρα εἶπε πάλι ὁ καπετάνιος, θυμωμένος τώρα. Ἐλάστε δέκα μαζί μου.

Κι' ἔφυγε με δέκα παλληκάρια γιὰ νὰ πάη νὰ φυλάξῃ τὰ μονοπάτια ποῦ μποροῦσε νὰ πατήσουν οἱ Τσοῦρκοι.

Ἀπάνω στὸ χωριὸ, ὁ χορὸς ἐβράζε. Τὰ λιγερά κορμιά ἐδειχναν τὴ γληγωριά τους στὰ τσακίσματα τοῦ πεντοζάλη καὶ τοῦ πηδηχτοῦ, ποῦ γιὰ νὰ χρεουθῆ θέλει λεβέντικα κορμιά καὶ λαγουδένια πόδια.

Κατὰ τῆς τρεῖς ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Ἐπερίμενε ἡ νύφη ἐκεῖ, ὡμορφη σὺν τὴν αὐγὴ τοῦ Μαγιοῦ, στολισμένη ἀπὸ τῆς φιληνάδες τῆς, ποῦ ἀπὸ τὸ πρῶτῆ τῆς ἐτραγοῦδαγαν τοῦ γάμου τὰ τραγούδια.

Ἐμπῆκε ὁ γαμπρός· ἀκούμπησε τὸ τουφέκι του σ' ἕνα στασίδι κι' ἐστάθηκε μπροστὰ στ' Ἅγιο Βῆμα. Δίπλα του ἡ Χρυσούλα καὶ γυρωτρίγυρα ἡ κόρης καὶ τὰ παλληκάρια. Ὁ παπᾶς ὁ φυγόδικος ξεζώστηκε τ' ἄρματά του, τὰ φύλαξε μέσα στὸ Ἱερὸ, ἐβαλε ὕστερα τὸ πετραχῆλι κι' ἄρχισε νὰ στεφανώνη.

Μὰ δὲν ἐπρόλαβε νὰ τελειώσῃ. Δὲν εἶχε διαβασμένες τῆς μισὲς εὐχὲς καὶ τὴν ὥρα ποῦ ἄρχιζε νὰ λέη τὸ «στέφεται ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ...» κρατώντας στὰ

χέρια του τὰ κλιματένια στεφάνια, ντουφεκῆς ἀκούστηκαν ἀπὸ τὸ κάτω μέρος καὶ τὴν ἴδια ὥρα ἕνας ἀγριεμένος φυγόδικος μπουκάρισε μέσα στὴν Ἐκκλησία φωνάζοντας.

— Σκύλοι ἴντα κάθεστε; Οἱ τσοῦρκοι μᾶς ἐπλάκωσαν καὶ καὶ κοντεύουν νὰ πατήσουν τὸ μονοπάτι. Ἄπάνω τονε μωρὲ παιδιά.

Καὶ τότε ἐγινε κᾶτι ποῦ δὲν περιγράφεται. Οἱ φυγέδικοι ἐχούθησαν σὺν τρελλοὶ γιὰ νὰ προφθάσουν. Ὁ παπᾶς ἀπίθωσε τὰ στεφάνια, ἐπέταξε τὸ πετραχῆλι κι' ἄρπαξε τ' ἄρματά του. Ὁ Πέτρος ἐχούφτιασε τὸ τουφέκι του. Μὰ πρὶν νὰ φύγῃ ἐφίλησε τὴ Χρυσούλα ποῦ ἦταν κίτρινη σὺν τὸ φλουρί καὶ τῆς εἶπε:

— Μὴ φοβάσαι κι' ἡ ἀγάπη σου θὰ με φυλάξῃ.

Ὁ πόλεμος ἐβράζε κάτω. Οἱ Τσοῦρκοι με προδοσιὰ εἶχαν μάθει τὸ μυστικὸ τῶν μονοπατιῶν. Καὶ μανιασμένοι ὠρμούσαν γιὰ νὰ τὰ πατήσουν. Καὶ νὰ μπουρὸν στὸ χωριὸ, νὰ κάψουν τὴ φωλιὰ αὐτῆ ποῦ τόσες φορές τοὺς εἶχε κάψει τὴ γούνα τους.

Μὰ δὲν ἦταν εὐκολο πρᾶγμα. Γιατί εἶχαν ἀντικρὺ τους ἐκατὸ διαλεχτὰ τουφέκια, ἕνα κι' ἕνα, ποῦ κάθε θύλι τους ἐγκρέμιζε κι' ἕνα κορμὶ μέσα στὸ φαράγγι.

Τρεῖς φορές ἐγιούργιαρχαν οἱ Ἀρβανίτες με τὸ στρατό. Καὶ τρεῖς φορές ἐτσακίστηκαν. Κι' οἱ φυγόδικοι ἄρχισαν νὰ γελοῦν μαζί τους.

— Μωρὲ καλά ἔλεγε ὁ καπετάν Πετρομάρκος.

— Γιά τονε τὸν ἀγᾶ, ἀγκινάρα πάτησε κ' ἐγλύστρησε.

— Μωρὲ Πέτρο, κέρασε μωρὲ τὸν ὄμπραση ποῦ πάει μπροστὰ, γιὰ τὸ γάμο σου.

Μὲ τὸ σουρούπωμα οἱ Τσοῦρκοι ἀπελπίστηκαν κι' ἔκαμαν λυσσασμένοι τὴν ὑποχώρησι. Γιατί οἱ φυγέδικοι τοὺς ἐσφύριζαν ἀπὸ πάνω καὶ τοὺς ἐφώναζαν:

— Ἐλάστε, μωρὲ, καὶ τὴν ἄλλη Κυριακὴ ποῦ θάχουμε τὸν ἀντίγαμο.

Καὶ σὺν ἐσκόρπισαν οἱ Τσοῦρκοι κι' ἀρβανίστηκαν, οἱ πολεμάρχοι ἄρχισαν νὰ γυρίζουν στὸ χωριὸ. Σκοτωμένο κανένα με τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχαν. Ἐνα μόνο πληγωμένο κι' αὐτὸν ἀπάλαφρα στὸ μέτωπο.

Μαῦροι ἀπὸ τὸ μπαροῦτι, σκονισμένοι, λερωμένοι ἐμπῆκαν πάλι στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ τελειώσουν τὸ μυστήριον.

Ὁ Πέτρος ἐσκοῦπισε τὸν ἰδρωτὰ με τὸ μαντήλι του κι' ἐστάθηκε πάλι μπρὸς στ' Ἅγιο Βῆμα δίπλα στὴ Χρυσούλα του.

Κι' ὁ παπᾶς ξεζώνοντας τ' ἄρματά του ἐμουρμούριζε.

— Στάσου νὰ τελειώσουμε καὶ τᾶλλο πνηγγύρι!

Κι' ὕστερα πέρνοντας τὰ στεφάνια ἐστάθηκε λίγο, ἔξυσε τὸ κεφάλι του κι' ἐρώτησε.

— Μωρὲ θυμάστε ποῦ τ' ἀφήκαμε; Δὲ θυμάστε; Τότες γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ φτοῦ κι' ἀπὸ ξαρχῆς.

Ἡ ἐκκλησία ἐτράνταζε ἀπὸ τὰ γέλοια. Ὅπως ὄλη τὴ νύχτα κι' ὄλη τὴν ἄλλη μέρα ἐκοινοῦνταν τὸ χωριὸ ἀπὸ τὸ γλέντι.

Γιά πολλὰ χρόνια θὰ τὸν θυμοῦνται οἱ Ἀσῆ-Γωινιώτες τὸ γάμο τοῦ φυγέδικου.

ΔΗΜ. Χ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

(Συνέχεια)

Συνέχεια του παρὰ Bossuet ἐγκωμίου τῶν Αἰγυπτίων.

«Οἱ Νέμοι τῶν Αἰγυπτίων» ἦσαν ἄπλοι, εἰκαιοὶ «καὶ συντελεστικοὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἀγάπης καὶ ἐνότητος. Ὅστις ἤδύνατο «νὰ σώσῃ ἀνθρώπον κινδυνεύοντα ἢ ὑπ' ἄλλου προσβαλλόμενον καὶ δὲν τὸ ἐπραττεν, ὑπεβάλλετο μετ' αὐστηρότητος εἰς τὴν ποινήν ὑπεβάλλοντο οἱ δολοφόνοι. Ἐν ἧ δὲ περιπτώσει δὲν ἤδύνατό τις νὰ βοηθήσῃ τὸν κινδυνεύοντα ἐξ ἄλλου ἢ προσβαλλόμενον, ὡφεῖλε τοῦλάχιστον νὰ καταγγεῖλῃ τὸν προσβάλλοντα ἄλλως καὶ πάλιν παραδειγματικὴ τιμωρία ἀνέμενεν αὐτόν.

«Τοιοῦτω τρόπῳ οἱ πολῖται ὑπεβάλλοντο ὑπὸ τὴν φύλαξιν καὶ ἐποπτεῖαν οἱ μὲν τῶν δὲ, ἅπαν δὲ τὸ σῶμα τοῦ Κράτους ἦτο ἠνωμένον ἐναντίον τῶν κακοποιῶν ἢ τῶν κακεσθούλων.

«Εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ μὲνῃ ἀνωφελὴς καὶ ἀχρηστὸς εἰς τὸ Κράτος. Ὁ Νέμος ὄριζεν ἐκάστῳ «τὸ ἐπάγγελμα, ὅπερ ἐξηκολούθει μεταδιδαζόμενον ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν διαδοχικῶς.

«Οὐδεὶς ἐδικαιοῦτο νὰ μετέρχεται δύο ταῦτο-χρόνως ἐπαγγέλματα, ἀλλ' οὐδὲ νὰ μεταλλάσῃ «ἐπάγγελμα κατὰ βούλησιν, καθὼς οὐκ ἔλα τὰ ἐπαγγέλματα ἦσαν τιμῆς ἀξία ἀπέναντι τοῦ Κράτους. «Καὶ ὑπῆρχον μὲν βεβαίως ἐν τῇ τοῦ Κράτους Διοικήσει οἱ διακεκριμένοι, οἱ ἀνώτεροι λεγόμενοι ὑπάλληλοι ἢ λειτουργοὶ οἵτινες εἶχον ἐν τῷ σώματι τοῦ Κράτους ὑπερόχον τινα ἀξίαν εἶαν ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου ἔχουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Ἄλλ' οὐδέποτε πρὸς τὴν λάμψιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τούτων «παρεωρῶντο ἢ κατεφρονούντο οἱ κατώτεροι, καὶ «αὐτοὶ οἱ ἔσχατοι ἀκριβῶς ὡς ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου οὐδέως περιφρονητέα λογίζονται τὰ κατώτερα μέλη ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ πόδες.

«Οἱ ἱερεῖς ἐπὶ παραδείγματι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ «κατεῖχον, παρ' Αἰγυπτίοις θεοῖν λίαν διακεκριμένην «καὶ τιμῆς ἀπῆλυσον μεγάλης, ἀλλὰ δὲν ἐστεροῦντο «παντίπασιν ἐκτιμήσεως καὶ αὐτὰ τὰ ἔσχατα τῶν «παρ' αὐτοῖς ἐπαγγεμάτων.

«Καὶ αὕτη μὲν ἦτο ἡ μόνη παρ' Αἰγυπτίοις βαθμολογικὴ διάκρισις μεταξὺ τῶν διαφόρων τάξεων «καὶ ἐπαγγεμάτων. Μία ἐν τούτοις ἐνασχόλησις «ἦτο κοινὴ καὶ εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως ἐπιβαλλομένη. καὶ αὕτη ἦτο ἡ περὶ τὴν σπουδὴν τοῦ νόμου καὶ τὴν μελέτην τῶν ἀφορώντων τὴν θρησκείαν. Παντελὴς ἀγνοία τῶν ἀπαιτήσεων τῆς θρη-

σκείας ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν στοιχειωδῶν τοῦλάχιστον «νομικῶν διατάξεων τῆς πολιτείας ἀφ' ἑτέρου εἰς οὐδένα καὶ δι' οὐδένα λόγον ἐπετρέπετο.

«Μεταξὺ ἑμῶν τῶν τῶσων σοφῶν νόμων τῶν Αἰγυπτίων διεκρίνετο τὸ πνεῦμα τῆς νομοταγείας, «τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο συμφώνως πρὸς ὃ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ Αἰγύπτιοι ἀνετρέφοντο εἰς τὸ νὰ τηροῦσι μετ' εὐλαβείας τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ «μετ' ἀκριβείας νὰ φυλάττωσι τὰς διατάξεις τῆς «πολιτείας.

«Καινόν τι καὶ παρείσκατον ἔθος ἐν Αἰγύπτῳ ἢ «δύνατο νὰ θεωρηθῆ θαῦμα. Τὸ πᾶν ἐκεῖ μετὰ «τοσοῦτω μηχανικῆς συστηματικότητος ἐλειτούργει! «Ἡ δὲ ἀκρίβεια ἐν τῇ τηρήσει τῶν μικρῶν συνέτεινεν εἰς τὴν τηρήσιν καὶ τῶν μεγάλων πραγμάτων.

«Μία τῶν ἀξιολογωτέρων ἐπινοιῶν τῶν Αἰγυπτίων πρὸς καθοσίωσιν τρόπον τινὰ καὶ ἀπαράβατον «διατήρησιν τῶν ἀρχαιοπαράδοτων ἐθῶν ἦτο ἡ περιβολὴ αὐτῶν διὰ τινῶν θρησκευτικῶν τελεσμάτων ἄντινες, ὡς τοιαῦται, συνετέλουν εἰς τὴν βαθυτέραν ἐντύπωσιν αὐτῶν ἐν τῇ μνήμῃ καὶ τῷ πνεύματι τῶν λαῶν. Ἐτηροῦντο δ' αὐτὴ τελετὰ αὐταὶ μετ' ἀκρας εὐλαβείας ὡς ἀποτέλεσμα προηγουμένης σκέψεως καὶ ἐπισταμένης μελέτης, καὶ ἐτελοῦντο διὰ «τοῦτο ἐν ἐπιγνώσει, οὕτως ὥστε, ὡς ἐκ τοῦ πάντοτε καὶ ἐν παντί σοβαροῦ χαρακτήρος τῶν Αἰγυπτίων οὐδέποτε ἐκινδύνευον αὐτὴ τελετὰ αὐτὰ νὰ περιπέσωσιν εἰς τὴν σημασίαν ἀπλῶν τύπων.

«Ἐν μόνον πρᾶγμα συναντᾷ τις παρ' Αἰγυπτίοις «παραδόξον πῶς ἵνα μὴ εἴπωμεν γελῶτον μεθ' ὄλην «τὴν ἐν πᾶσιν ἐμφανισμένην σοβαρότητα τοῦ χαρακτήρος αὐτῶν εἰς τὸ ν' ἀποθανάτισθ ἐφ' ὅσον δύναται «τὸ ὄνομα αὐτοῦ, παραδίδων αὐτὸ εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεάς, ἀλλὰ πάντοτε, ἐννοεῖται, κατὰ τὸν μὴ ἐπισπώμενον τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκτιμήσιν.

«Καὶ παρ' ὄλην ἑμῶν ταύτην τὴν γεγενηκυμένην παρ' Αἰγυπτίοις τάσιν, πάλιν δὲν ἦτο ἀκολούτως ἐλευθέρα παρ' αὐτοῖς ἡ ἐξόμνησις παντός ἀνεξαιρέτως καὶ ἀδιαφέρως νεκροῦ. Ἄλλὰ μόνον «διὰ κυβερνητικοῦ διατάγματος προσεκτάτο ἡ τιμὴ αὐτῆ. . . .»

Τοῦτο περίπου τὸ ἐγκώμιον τοῦ Αἰγυπτίου λαοῦ ἀνευρίσκομεν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Bossuet «ἐπὶ τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας» λόγῳ γραφέντι προδήλως πρὸς διδασκαλίαν τοῦ Μεγ. Δελφίνου καὶ Διαδόχου τοῦ Βασιλ. Θρόνου τῆς Γαλλίας τοῦ ὀποῦ Δελφίνου ὁ διάσημος οὗτος ἐκκλησιαστικὸς ρήτωρ ὑπῆρξε διδάσκαλος.

Βεβαίωτατα ἑμῶς ὁ Bossuet, προθέμενος ἵνα παρασάχῃ εἰς τὸν ἐπίσημον καὶ ὑψηλὸν μαθητὴν αὐτοῦ, τὰ ὑγιέστερα στοιχεῖα ἐκ τῆς ἱστορίας λαοῦ, διὰ μόνων τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ δυνάμεων ἀνελεθόντος εἰς τὸσαύτην περιωπὴν ἠθικὴν καὶ ἐν τοσοῦτω θαυμασίῳ πολιτικῶν σύστημα ἐγκαινίσαντος, ἐκάλυψε πολλὰ

τρωτά μέρη τοῦ λαοῦ τούτου καί, εὐνοήτως, πολλά κακῶς παρ' αὐτῶ κείμενα ἀπεισιώπησε.

Μᾶλλον ἐπισταμένη ἐντούτοις ἐξέτασις καί βαθυτέρα διερευνήσις τῶν κατὰ τὸν ἀληθῆ πολιτισμὸν τοῦ Αἰγυπτίου λαοῦ συμπληροῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Βοσσοῦτου σκοπίμως ἀφεθέντα κενά. Καί ἀπέβη οὕτω, ἱστορικὸς ἀναμφισβήτητος ὅτι καί τὸ ἔθνος τῶν Αἰγυπτίων, μεθ' ὄλην τὴν κατὰ τὰλλα ὑπὲρ πολλὰ ἄλλα σύγχρονα αὐτῶ ἔθνη, ἠθικὴν ὑπεροχὴν, δὲν ἠδυνήθη ἐν τούτοις καὶ αὐτὸ νὰ μὴ περιπλεχθῆ ἐντὸς τῶν δύο κυριωτάτων καὶ μᾶλλον γιγαντιαίων ποδῶν τοῦ καθολικοῦ καὶ παγκοσμίου σχεδὸν ἐπεκτάσεως φοβεροῦ πολυπόδου, περὶ οὗ καὶ ἀνωτέρω ὠμιλήσαμεν, ἥτοι ἐν τῷ πολυθεϊσμῷ καὶ τῇ δουλείᾳ, ἀπερ ἐδέχθη καὶ τὸ ἔθνος τὸ Αἰγυπτιακὸν μεθ' ὅλας αὐτῶν τὰς συνεισφοράς ἐκφρασεως ἰδίᾳ παρ' αὐτῶ ἐν τῇ διὰ θεοβιασμένης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποθείσεως ἀπαθανάτισαι καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ σκληρότητι.

Εἰς οὐδὲνα πράγματι ἐπιτρέπεται ν' ἀμφισβῆται περὶ τούτου μετὰ τὴν διὰ τῶν μεταγενεστέρων ἰδίᾳ ἀνακαλύψεων ἐπιχρῶσιν φωτὸς ἀπλέτου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν Αἰγυπτίων ἱστορίας: Ἀφῶτου, δηλαδὴ, αἱ πυραμίδες, οἱ κολοσσαῖοι οὗτοι τάφοι τοῦσδε ὁποῖους ἢ ἐπαροῖς καὶ ἢ ματαιοδοξία τῶν Φαραῶ ἀνήγειρε πρὸς ἀπαθανάτισιν τούτων, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐστοίχισαν τὴν ζωὴν τοσούτων μυριάδων ἐκ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν (1), ἀφῶτου — λέγομεν — αἱ πυραμίδες αὗται ἀπεκάλυψαν τῷ κόσμῳ τὰ κρύφια αὐτῶν, ἀφῶτου οἱ ἀρχαῖοι πάπυροι ἀνεκάλυψαν καὶ αἱ ἱερογλυφικαὶ λεγόμεναι ἐπιγραφαὶ ἐξηγήθησαν, εἰς οὐδὲνα ἔκτοτε ἐπιτρέπεται ν' ἀμφισβητῆ ἢ ν' ἀμφισβῆται, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ τοσούτῳ ὑπέροχον ἐν τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτιακῶν ἔθνος ἦτο ἐντούτοις σκληρὸν κατὰ βῆθος καὶ ἀκόλαστον ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Καὶ πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἀρκεῖ νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ μίᾳ τῶν σελίδων τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐκεῖ ἔνθα περιγράφεται ὁ διωγμὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. Πάντες γνωρίζομεν πῶς ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν ποιμένων-βασιλέων, τῶν ἐκ σημαντικῆς φυλῆς καταγομένων κατακτητῶν τούτων τῆς Αἰγύπτου, πῶς ἐκδιωχθέντων κατόπιν τῶν εἰσβολῶν τούτων καὶ προσωρινῶν κατόχων τῆς Αἰγύπτου, ἤρξαντο ἔκτοτε χρονολογοῦμεν αἱ περιπέτειαι, τὰ δεινοπαθήματα καὶ αἱ παντοῖαι κακώσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν ὡς καταγομένων καὶ τούτων ἐκ τῆς αὐτῆς μεθ' ἐκείνου φυλῆς. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἡ τεραστία τῶν Ἰσραηλιτῶν αὐξήσις ἐνέβαλλεν εἰς φόβους τοὺς Αἰγυπτίους, ἐζήτουν οὕτω διὰ παντὸς μέσου τὴν ἐξόντωσιν αὐτῶν ἢ τοῦλάχιστον τὴν παρακώλυσιν τοῦ ἐπὶ πλέον πολλαπλασιασμοῦ αὐτῶν.

(1) Μόνον τῆς μεγάλης τοῦ Χέοπος πυραμίδος ἢ ἀποπεράτωσις ἐστοίχισεν τὴν ζωὴν ἑκατὸν ὄλων χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐργασθέντων πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς ἐπὶ 40 συναφῆ ἔτη.

Καὶ πρῶτον μὲν ἤρξαντο οἱ Αἰγύπτιοι (ὡς λέγει ἡ Γραφή: ἐξοδ. Α, 13, 14) «καταδυναστεύοντες τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ κατοδυνῶντες τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς καὶ ἐν γένει παντοιοτρόπως κακοῦντες καὶ καταπιέζοντες». Ὅτε δ' ἕτερος Φαραῶ ἀνέστη μετὰ τὸν προστάτην τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ Βασιλεὺς Αἰγύπτου οὗτος, βλέπων ὅτι ἄλλως δὲν κατωρθοῦτο ὁ περιορισμὸς τῆς αὐξήσεως τῶν Ἑβραίων, ἐσοφίσθη σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον μέσον πρὸς τοῦτο: Πιρὴγγεῖεν εἰς τὰς μαῖας τῶν Ἑβραίων, ὅσακις Ἑβραῖα τις ἐγέννη ἀρρην νὰ ἐξαφανίσῃσι τοῦτο διὰ παντὸς τρόπου, εἴτε εἰς τὸν ποταμὸν ρίπτουσαι εἴτε ἄλλως ἀποκτείνουσαι, πράδειγμα ὑπερ ἀρκούντως μαρτυρεῖ — νομίζομεν — τὴν θηριώδη σκληρότητα τῶν ἄλλως τοσούτῳ καυχωμένων ἐπὶ τῷ πολιτισμῷ αὐτῶν Αἰγυπτίων.

Μὴ τις δὲ νομίσῃ ὅτι ταῦτα μόνη ἡ Γραφή ἀφηγεῖται. Εἰς βεβαίωσιν τούτων πληρεστάτην καὶ ἀναντίρρητον ἐπῆλθον καὶ οἱ βραδύτερον ἀνακαλυφθέντες αἰγυπτιακοὶ πάπυροι ἐν οἷς ἐξετίθηται ὡς ἐν ἀντιγράφῳ πιστῶ ὄλη αὐτὴ ἡ ἱστορία, ἢ διατρένωσ μαρτυροῦσα τὴν σκληρότητα τῶν Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξ ὧν διαπιστοῦται καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ λεπτομερὴς ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ ἀφήγησις τῶν περιπετειῶν τοῦ ὡς ἐγγὺς προσδοκωμένου ὡς λυτρωτοῦ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, Μωϊσέως ἥτοι τῆς ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ ποταμοῦ ἀπορρύψεως αὐτοῦ, τῆς ἐκεῖθεν ἀνεκλύσεως αὐτοῦ καὶ ἀνατροφῆς ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ καὶ τάλλα.

Οὐχὶ δὲ μόνον εἰς τὴν παλαιτάτην αὐτὴν ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν τῶν Φαραῶ ἐποχὴν, ἀνευρίσκομεν τὸν χαρακτήρα τῆς σκληρότητος καὶ τῆς ἀπάνθρωπιᾶς. Πᾶσαι ἀνεξαίρετως αἱ Δυναστεῖαι τῆς Αἰγύπτου διεκρίθησαν ἐπὶ ταύτῃ, μὴδ' αὐτῆς τῆς καθαρῶς ἐλληνικῆς δυναστείας τῶν Πτολεμαίων ἐξαιρουμένης. Ἐπὶ τῆς τῶν Λαγιδῶν μέγιστα δυναστείας ἢ κακία ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῆς ἐκφάνσεις καὶ καὶ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα ἔλαβον οὐχὶ μικρὰν πρόετασιν, οὕτως ὥστε αὐτὴ ἢ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πόλις διετέλεσεν ἐπὶ πολὺ ἐστία ἠθικῆς διαφθορᾶς καὶ ἐκλύσεως, ἕως οὗ μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, μίᾳ τῶν τελευταίων οὕτως εἶπεῖν προσωποποιήσεων τῆς ἀνηθικότητος, συνεξέλιπε καὶ ἡ δυναστεία αὐτή.

Καὶ ἤδη, μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἠθικὴν ἀναθεώρησιν τῶν τριῶν μᾶλλον διαλαμφάντων ποτὲ ἐν τῇ Ἀρχαιότητι ἀνατολικῶν ἔθνων (Βαβυλωνιακοῦ, Περσικοῦ, καὶ Αἰγυπτιακοῦ) ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ δύο ἐκείνα ἔθνη τὰ ἔντως κοσμοκρατήσαντα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, τὸ μὲν διὰ πνευματικῆς, τὸ δὲ τῆς ὕλικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, τὸ Ἑλληνικὸν-λέγομεν-καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν, ὅπως διὰ διεξοδικωτέρας ἄμα καὶ βαθυτέρας ἐξικονήσεως τῆς ἐσωτερικῆς ἐκατέρου τούτων καταστάσεως, βεβαίωσωμεν ἐτι μᾶλλον τὸ ὑπὸ ἀνάπτου-

εἰν θέμα, ἀποδείξωμεν τ. ἔ. ὅτι πράγματι καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ χρόνος ἐμελλεν ἀναλάβῃ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κόσμου, οὗτος εὕρισκετο ἤδη εἰς τὸ ναδίρ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ καταπτώσεως, μὴδ' αὐτῶν τῶν προμνησθέντων ἔθνων ἐξαιρουμένων τῶν ἄλλως θεωρηθέντων ἀνεκαθεν ὡς τῶν κυριωτάτων παραγόντων τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ.

(ἔπεται συνέχεια «περὶ Ἑλλάδος»)

Ἀρχιμ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΓΙΑΝΑΓΚΑΣ

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ

ΩΣ ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Η ΓΗ στρέφεται περὶ ἑαυτὴν εἰς 24 ὥρας καὶ συγχρόνως διατρέχει τὴν τροχίαν τῆς γύρω τοῦ ἡλίου εἰς ἓν ἔτος. Στρεφόμενη περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς τὸν διερχόμενον διὰ τῶν πόλων σχηματίζει τὰς διαφόρους ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς.

Ὅταν εἶναι μεσημβρία ἐν Ἀθήναις εἶναι ἤδη 1 μ.μ. εἰς 15 μοιρῶν ἀπόστασιν πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν, ἐν ᾧ εἶναι 11 π.μ. εἰσέτι εἰς 15 μοιρῶν ἀπόστασιν πρὸς δυσμὰς ὅταν εἶναι μεσονύκτιον εἰς τοὺς ἀντίποδας εἶναι 2, 3, 4 μ.μ. ἐπὶ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, 10, 9, 8, π.μ. ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ. Τηλεγράφημα πεμπόμενον τὴν μεσημβρίαν ἐκ Παρισίων φθάνει εἰς Νέαν Ὑόρκην περὶ τὴν 4 ἢ 5 ὥραν τῆς πρωίας, ὥστε ἔχει ὁ Ἀμερικανὸς ἔμπορος ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν εἰς τὴν διάθεσιν του διὰ τὰς ἐργασίας του, ἐν ᾧ ἐν Παρισίοις ἡ ἡμέρα κλίνει πρὸς τὸ τέρμα αὐτῆς. Τοῦτο βεβαίως εὐκολύνει τὰς ἐργασίας διότι δύναται τις νὰ τὰς ἐκτελέσῃ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν ταῖς Ἰνδίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀγγλίαν. Οἱ ἐν ταῖς Ἰνδίας ἔμποροι δύνανται νὰ κάμωσι τὰς παραγγελίας των διὰ τὸ χρηματιστήριον τὸ ἀπόγευμα, αἱ ὁποῖαι ἐν Λονδίνῳ θὰ γίνωσι τὴν πρωίαν τῆς ἰδίας ἡμέρας τοῦ τηλεγραφήματος.

Ἐὰν ὁ πόλος κατακείτο, καὶ ἂν τὰ περίεξ κατελαμβάνοντο ὑπὸ πολυαριθμῶν χωρίων ὧν ἕκαστον νὰ εἶχεν ἐν ὠρολόγιον ἠχῶν τὰς ὥρας ἰσχυρῶς, θὰ ἤκουε τις ἀπὸ τὸν πόλον νὰ σημαί-

νηται μεσημβρία καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Πράγματι 24 χωρία εἰς ἀπόστασιν 1 λεύγας ἕκαστον θ' ἀπετέλουσαν κύκλον ἀκτίνος 4 λευγῶν ὥστε εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς θὰ ἠκούετο γύρω νὰ σημαίνηται μεσημβρία εἰς τι μέρος. Ἄν ἀνεγείρετο εἰς πύργου ἐν τῇ θέσει τοῦ πόλου, ὁ ἰστάμενος ἔμπροσθεν τοῦ ἐξώστου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων θὰ ἀκούῃ νὰ σημαίνηται μεσημβρία καθ' ὅλας τὰς ἐπακολούθους ὥρας ἐν ἑκάστῳ τῶν 24 χωρίων, τῶν ἀπεχόντων ἀλλήλων μίαν λεύγαν ἕκαστον, ἀπὸ 15 μέχρι 15 μοιρῶν τοῦ μεσημβρινοῦ. Εἶναι βέβαιον ὅτι διὰ ν' ἀκουσῇ τις ἀπὸ ἀποστάσεως 4 λευγῶν ἀπαιτεῖται οὗς προσηκτικὸν διότι ὁ ἄνεμος μεταβάλλει τὴν ἔντασιν τοῦ ἤχου ἐν τῇ πράξει.

Πιθανὸν ἂν ἡ χώρα τοῦ πόλου ἐγένετο κατοικήσιμος ποτε, οἱ ἐν αὐτῇ κάτοικοι θὰ ἠναγκάζοντο ἄλλως ἢ ἡμεῖς νὰ διαιρέσωσι τὸν χρόνον. Πράγματι δὲν θὰ εἶχον ὡς ἡμεῖς ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς 24 ὥρας, ἀλλὰ μίαν μακρὰν ἡμέραν διαρκείας περίπου 7 μηνῶν καὶ μίαν μακρὰν νύκτα 5 περίπου μηνῶν. Λοιπὸν δὲν ὑφίσταται οὐδεμία ἀνάγκη ἀπόλυτος ν' ἀναπαύηται τις 8 ὥρας ἐπὶ 24, ὡς πράττομεν ἡμεῖς γενικῶς. Δύναται τις νὰ κοιμᾶται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον συχνότερα ἢ μίαν φορὰν εἰς τὰς 24 ὥρας. Καὶ τώρα εἰς τὰς θερμὰς χώρας ἀναπαύονται καὶ τὸ ἀπόγευμα, καὶ οὕτω χωρίζεται ἡ ἡμέρα τῶν 24 ὥρῶν εἰς 4 μέρη καὶ οὐχὶ εἰς 2 ὡς εἰς τὰ βόρεια κλίματα, 2 μέρη ἀναπαύσεως καὶ δύο ἐργηγόρσεως. Οὐδὲν εὐκολώτερον ἢ ν' ἀφήσῃ τις τινα ἐλευθέρων ἐν τῷ πόλῳ νὰ κοιμᾶται ὡς οὗτος κρίνει εὐλογον ἄλλος δύναται νὰ κοιμᾶται ἅπαξ ἢ δις εἰς 24 ὥρας ἕτερος δύναται ν' ἀφιερῶνῃ εἰς τὸν ὕπνον μικρὸν διάστημα εἰς 36 ὥρας ἢ 48 ὥρας. Ἄν ἐν τῷ πόλῳ διαιροῦσι τὸν χρόνον εἰς 24 ὥρας τοῦτο ἐπιβάλλεται πρὸς ἐξομοίωσιν πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας τοῦ κόσμου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπὸ τῶν ἀστρονομικῶν ὄρων οἵτινες δὲν εἶναι ὅλως διόλου ὁμοιοὶ ἐν τῷ πόλῳ ἢ παρ' ἡμῖν. Ὁ δρόμος τοῦ ἡλίου μᾶς ἀναγκάζει νὰ παραδεχθῶμεν τὰς ἡμέρας, εἰς 24 ὥρας ἐν ᾧ οὗτος δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πόλου νὰ διαιρέσωσι τὸ ἔτος εἰς δύο μέρη εἰς ἓν σκοτεινὸν καὶ εἰς ἓν φωτεινὸν καὶ νὰ παράσῃ πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐπὶ τῆς τεχνικῆς διαρκείας τῆς ἡμέρας, τῆς λαμ-

εανομένης ως μονάδος ἐν τῇ διαιρέσει τοῦ χρόνου κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἡμερολογίων.

Ἐὰν ἐπὶ τῆς γῆς κατωκίετο μόνον ὁ πόλος, τίποτε δὲν θὰ ἠμποδίζετο νὰ κάμωσιν ἡμέρας 100 ὥρων καὶ νὰ υποδιαιρέσωσι τὸν χρόνον τοῦτον τὸν μακρὸν εἰς ἓνα ἢ πολλὰ μέρη ἀναπαύσεως διαχωριζόμενα ὑπὸ ἴσων μερῶν ἐγρηγόρσεως. Πιθανώτατον εἶναι μάλιστα ὅτι θ' ἀναπαύωνται ὀλιγότερον συχνά ἢ ἡμεῖς καὶ θὰ κοιμῶνται πλειοτέρας ὥρας, ἰδίως ἂν θὰ εἶχον πολλὰς ἐργασίας. Ἡ ἀνάπαυσις εἶναι ἀποτέλεσμα ἕξεως καὶ ἐθίμου καὶ οὐχὶ ἀνάγκης φυσιολογικῆς· ὑπάρχουσι ζῷα διερχόμενα μῆνας ὀλοκλήρους βυθισμένα εἰς τὸν χειμερινὸν ὕπνον· τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει ἵνα ταῦτα καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ θέρους κοιμῶνται ἐπὶ ὥρας τινάς. Ἄλλως τε καὶ τὰ κλίματα ἀκόμη ἡμῶν διὰ τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως καὶ τοῦ τεχνητοῦ ἐξευγερωῦ διὰ τοῦ καυρῆ δύναται τις νὰ μείνη ὀλοκλήρους νύκτας χωρὶς νὰ κατακλιθῆ καὶ χωρὶς νὰ κοιμηθῆ, διερχόμενος οὕτως ἡμέρας 36 καὶ 48 ὥρων συνεχῶς ἐν ἐγρηγόρσει.

Αἱ ἡμέραι ἡμῶν καὶ αἱ νύκτες, θέλω νὰ εἶπω· ἢ νυκτερινῆ ἀνάπαυσις ἢ διαδεχομένη τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἕκαστον 24ωρον εἶναι ζήτημα ἡθῶν καὶ ἕξεων· ἀποδείξεις εἶναι ὅτι εἰς τὰ μεσημβρινὰ κλίματα ἔχουσι δύο ὕπνους καὶ δύο ἐγρηγόρσεις ἕνεκα τοῦ προσθέτου μεταμεσημβρινοῦ ὕπνου.

Ὅπως λοιπὸν δύναται τις νὰ κοιμηθῆ δις εἰς 24 ὥρας ἀντὶ ἅπαξ, οὕτω ἐπίσης δύναται νὰ λάβῃ τὴν συνήθειαν νὰ κοιμᾶται ἅπαξ εἰς 48 ὥρας, ἂν συνέβαινε νὰ κατοικῆ εἰς τὸν πόλον, ὅπου ἐπικρατεῖ νῦξ ἐπὶ 5 περιόδου μῆνας· ὅπως λοιπὸν λέγομεν ἄλλα ἦθη, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἄλλοι κλιματολογικοὶ λόγοι, ἄλλαι ἕξεις.

Ὅταν ἀνθρωπὸς τις ἐργάζεται τὴν γῆν μετὰ ζέσεως ὅχι μόνον ἔχει περισσοτέραν ὄρεξιν καὶ τρώγει συχνότερον ἢ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, τρώγων 3 καὶ 4κις ἀντὶ δις, ἀλλὰ προσέτι ἂν ἔχη ἐνέργειαν δὲν ἀποσπάται τῆς ἐργασίας ἢ δυσκόλως. Οὕτως εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἂν αἱ ἡμέραι ἦσαν μακρότεραι ὡς ἐν τῷ πόλῳ, θὰ ἐκοιμῶντο οἱ ἀνθρωποὶ ἦττον συχνά, ἔταν ὅμως θὰ ἐκοιμῶντο, θὰ ἐκοιμῶντο πλειοτέρας ὥρας. Ἡ τοιαύτη ἀποψις τῶν πραγμάτων πιστοῦται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὅσον βαίνομεν πρὸς νότον, κοιμῶνται οἱ ἀν-

θρωποὶ συχνότερον καὶ πολὺ ὀλιγότερον ἑκάστοτε χρόνον ἢ εἰς τὰ βόρεια κλίματα.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς θὰ παρουσίαζε τότε τὸ ἐξῆς φαινόμενον, ἂν ὁ πόλος κατωκίετο:

1) Ἐν τῇ Μεσημβρινῇ γῆ εἰς 48 ὥρας 2 ἀναπαύσεις καὶ 2 νύκτες ὕπνου.

2) Εἰς τὰς χώρας τοῦ κλίματος τῆς Βορείας καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης 2 νύκτες μόνον ὕπνου, καὶ τέλος:

3) Εἰς τοὺς πόλους μία μόνη ἀνάπαυσις ἡμερησία κατὰ τὸ θέρος καὶ νυκτερινῆ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τοῦτο θὰ ἦτο φυσικώτερον ἢ νὰ υποχρεῶνται οἱ ἀνθρωποὶ νὰ κοιμῶνται τοῦλάχιστον ἅπαξ εἰς 24 ὥρας ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Πράγματι εἰς ἄλλους κλιματολογικοὺς ἢ ἀστρονομικοὺς ὅρους, ἀναγκαιῶς ἐπιβάλλονται ἄλλα ἦθη καὶ ἄλλαι ἕξεις.

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Καθηγητῆς τῆς Ζωολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

LÉON TOLSTOÏ.

Ο ΜΕΤΑΝΟΗΣΑΣ ΑΜΑΡΤΩΛΟΣ

Ενας ἀνθρωπὸς φθάσας εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ ὁ ὁποῖος ἐπέρασεν ὄλην τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ἀρρώστησεν, ἀλλὰ δὲν μετενόησε καθόλου.

Ἐπὶ τέλους, ὁ θάνατος ἐπέληθεν. Ὁ ἀνθρωπὸς εἶδεν ὅτι ἡ τελευταία του ὥρα εἶχε φθάσῃ, ἐκλαυσε καὶ εἶπε:

— Κύριε! συγχώρησέ με καθὼς ἐσυγχώρησες τὸν ληστήν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Μόλις ἐπρόφερεν αὐτὰς τὰς λέξεις, ἐξέπνευσεν. Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἤρχισε ν' ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, ἤλπισεν εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν του καὶ ἐπέταξεν εἰς τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, ὁ ἀμαρτωλὸς ἐκτύπησε δυνατὰ καὶ ἰκέτευσε ὅπως γίνῃ δεκτὸς εἰς τὸ οὐράνιον βασίλειον.

— Ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ κτυπᾷ; εἶπε μία φωνὴ ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν. Τὶ ἔκαμεν ἐπὶ τῆς γῆς;

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κατηγέρου ἠρήθησεν ἔλας τὰς κακὰς πράξεις αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς ν' ἀναφέρῃ καμμίαν καλήν.

— Ὅχι, οἱ ἀμαρτωλοὶ δὲν εἰσέρχονται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ· φύγ' ἀπ' ἐδῶ.

Τότε, ὁ ἀνθρωπὸς εἶπε:

Κύριε! Ἄκου τὴν φωνὴν σου, ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δὲν ἠξεύρω τὸ ὄνομά σου.

— Εἶμαι ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἀπεκρίθη ἡ φωνή.

— Ἀπόστολε, Πέτρε· λυπήσου με, ἐνθυμήσου τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἦσουν μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ; Δὲν ἔλαβες ἐκ τοῦ στόματός του τὴν διδασκαλίαν του καὶ δὲν εἶδες τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς του; Καὶ ἐνθυμήσου, ὅτε εὗρισκετο εἰς τὴν ἀγωνίαν καὶ ὑπέφερε, τρεῖς φορές, σὲ παρεκάλει νὰ μὴ κοιμηθῆς ἀλλὰ νὰ προσεύχῃσαι, καὶ σὺ ἐκοιμήθης διότι ἐνόσταξες. Τρεῖς φορές, σὲ ἤυρεν ἀποκοιμισμένον. Καὶ ἐγὼ, ἕκαμα τὸ ἴδιο. Ἐνθυμήσου ἀκόμη ὅτι τοῦ ὑπεσχέθης νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλείψῃς διόλου μέχρι τοῦ θανάτου του, καὶ ὅτι τὸν ἐγκατέλειψες τρεῖς φορές. Ἐταν τὸν ὠδήγησαν ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα. Καὶ ἐγὼ, ἕκαμα τὸ ἴδιο. Καὶ ἐνθυμήσου ἀκόμη ὅτι, ἔταν ἐκραξεν ὁ πετεινὸς, ἐξῆλθες ἀπὸ τὸ πραιτώριον καὶ ἐκλαυσε πικρῶς. Καὶ, ἐγὼ ἕκαμα τὸ ἴδιο. Δὲν ἠμπορεῖς νὰ μοὶ ἐμποδίσῃς τὴν εἴσοδον εἰς τὸ βασίλειον τῶν οὐρανῶν.

Ὅπισω ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ παραδείσου ἡ φωνὴ δὲν ἀπήντησε τίποτε. Ὁ ἀμαρτωλὸς ἔμεινε ὀλίγας στιγμὰς σιωπηλὸς, ἔπειτα ξαναἤρχισε νὰ κτυπᾷ ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ εἰσέλθῃ.

Μία ἄλλη φωνή, αὐτὴν τὴν φορὰν τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ, τοῦ ἀπεκρίθη:

— Φύγ' ἀπ' ἐδῶ! Ἀμαρτωλοὶ σὺν καὶ σὲ δὲν ἠμποροῦν νὰ ζήσουν, πλησίον μας, εἰς τὸν παράδεισον.

Ἄλλ' ὁ ἀμαρτωλὸς δὲν ἔδωσε διόλου προσοχὴν εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις· δὲν ἐγκατέλειψε τὴν θύραν τοῦ παραδείσου καὶ ἐπανελάβε:

— Λυπήσου με, βασιλεῦ Δαβὶδ, καὶ ἐνθυμήσου τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος σὲ ἠγάπησε καὶ σὲ κατέστησε μέγαν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Κατεῖχες πᾶν ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς ἠμπορεῖ νὰ ποθήσῃ: τὴν ἰσχὺν, τὴν δέξαν, τὸν πλεῖστον, εἶχες γυναίκα, παιδία· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς αἰκίας σου, παρετήρησες τὴν γυναῖκα ἐνδὸς ταπεινοῦ ὑπηκόου σου καὶ ἐκυριεύθης ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας: ἐπῆρες ἀπὸ τὸν Οὐρίαν τὴν γυναῖκά του καὶ ἐστείλες καὶ αὐτὸν νὰ πέσῃ ὑπὸ τὸ ξίφος ἐνδὸς Ἀμμωνίτου. Σὺ, ὁ ὁποῖος ἦσο πλούσιος, ἤρπασες ἀπὸ τὸν πτωχὸν τὴν τελευταίαν ἀμνάδα του, καὶ ἐξηφάνισες καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον. Καὶ, ἐγὼ, ἕκαμα τὸ ἴδιο. Ἐνθυμήσου ὅτι ἔπειτα μετενόησες καὶ εἶπες: «Ἀναγνωρίζω τὸ σφάλμα μου καὶ μετανοῶ διὰ τὴν ἀμαρτίαν μου». Καὶ, ἐγὼ, ἕκαμα τὸ ἴδιο. Δὲν ἠμπορεῖς νὰ μοὶ ἐμποδίσῃς τὴν εἴσοδον εἰς τὸ βασίλειον τῶν οὐρανῶν.

Ἡ φωνὴ τοῦ βασιλέως Δαβὶδ, ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν, εἰσώπησεν:

Ἄλλ' ὁ ἀμαρτωλὸς δὲν ἀπεθαρρύνθη. Ξαναἤρχισε νὰ κτυπᾷ τὴν θύραν καὶ νὰ ζητῆ ὅπως γίνῃ δεκτὸς μεταξὺ τῶν εὐτυχῶν.

Νέα φωνή, αὐτὴν τὴν φορὰν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἀγαπητοῦ μαθητοῦ τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ἀπεκρίθη:

— Φύγ' ἀπ' ἐδῶ! Οἱ ἀμαρτωλοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ βασίλειον τῶν οὐρανῶν.

Ἄλλ' ὁ ἀμαρτωλὸς, ἀναγνωρίσας τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐχάρη ὑπερβολικὰ καὶ ἀνεκτύπησεν ἐλπίδας καὶ εἶπε:

— Τώρα, θὰ εἰσέλθω· ὁ Πέτρος καὶ ὁ Δαβὶδ δὲν θὰ μοὶ ἐμποδίσουν τὴν εἴσοδον, διότι γνωρίζουν τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὺ, θὰ με ἀφήσῃς νὰ εἰσέλθω, διότι, εἶσαι ὀλω ἀγάπη! Δὲν εἶσαι σὺ, Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ὁ ὁποῖος ἐγραφε εἰς τὸ βιβλίον σου ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἀγάπη καὶ ὅτι ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἀγαπᾷ δὲν γνωρίζει Θεοῦ. Δὲν ἔλεγες εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔταν ἐγγήρασε: «Ἄδελφοὶ ἀγαπᾶτε ἀλλήλους;» Καὶ ἠμπορεῖς, τώρα, νὰ με μισήσῃς καὶ νὰ με διώξῃς; Ἡ ἀρνήσου τοὺς λόγους σου ἢ ἀγάπησέ με καὶ ἀφήσέ με νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν παράδεισον!

Αἱ θύραι τοῦ παραδείσου ἠνοιχθήσαν διάπλατοι. Ὁ Ἰωάννης ἐνηγκαλίσθη τὸν μετανοήσαντα ἀμαρτωλὸν, καὶ τὸν ἀφήκε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασίλειον τῶν οὐρανῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΜΑΞΩΝ

ΩΣ ΜΕΣΟΥ

ΥΓΙΕΙΝΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΥ

Τὰ αὐτοκίνητα εἰσελθόντα ἐν τῇ πρακτικῇ χρήσει μετὰ τὴν εὐφρεστάτην τροποποίησιν, τὴν ἐπενεχθεῖσαν εἰς τὸν ἀρχέγονον αὐτῶν τύπον ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Serpollet ἢ ἐπαρουσίασε εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τῷ 1889, καθὼς καὶ μετὰ τὴν ὀλίγον βραδύτερον ἐφαρμογὴν ἐπ' αὐτῶν, τοῦ διὰ πετρελαίου μηχανισμοῦ τοῦ Daimler, ἐπετελέσαντο ταχέως τοσοῦτον καταπληκτικὰς προόδους ὥστε ὀλίγα ὑπολείπονται πλέον οὐσιώδεις προσθήκαι ὅπως φθάσῃ τὴν ἀκρὰν αὐτῶν τελειότητα.

Ἀληθῶς δὲ, ἡ ταχύτης, ἡ ἀκρίβεια τῶν κινήσεων, ἡ εὐστραφία, τὸ ἀπλοῦν τοῦ μηχανισμοῦ, τὸ ἀναπαύσιμον τοῦ ὀχήματος, τὸ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐνώ-

τερον, καθιστώσι τὸ αὐτοκίνητον τοσοῦτον πρακτικὸν καὶ λυσιτελὲς ὄργανον, ὥστε ἀγεαί τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι τοῦτο ὑποσκελίζον ἐν προσεχῇ μέλλοντι πάντα τὰ ἐτέρας κινητῆς δυνάμεως ἀνάλογα ὄχηματα θὰ καταστῇ τὸ ἀποκλειστικὸν καὶ κατ' ἐξοχὴν μέσον μεταφορᾶς καὶ ψυχαγωγίας τῶν ἐπιουσῶν, ἐνεῶν.

Τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ιδιότητας ὡς μέσου μεταφορᾶς πᾶς τις θὰ ἔσχε βεβαίως τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσῃ καὶ πρεπόντως μάλιστα διότι οὐ μόνον εἰς πάντα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης κατὰ μυριάδας ἀριθμείται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἰς ἀριθμὸν οὐκ εὐκαταφρόνητον ἀντιπροσωπεύεται ἐπομένως πᾶς περαιτέρω περὶ τούτου λόγος περιττὸς ἔσται. Ἀλλὰ τὰ αὐτοκίνητα ὅπως καὶ τὰ ποδήλατα δὲν εἶνε μόνον ἀξίολογα μεταφορικὰ μέσα· εἶνε ἐπίσης σπουδαιότατα ὄργανα γυμναστικῆς, ἀσκήσεως, ψυχαγωγίας, καὶ ἀναψυχῆς, (Sport) συνιστῶντα μάλιστα κατὰ τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἐποχὴν τὴν ἐξόχως ἀγαπητὴν ἀσκήσιν τῶν τοῦ νεωτερισμοῦ θερμῶν φίλων.

Ἐντεῦθεν προκύπτει ὅτι οὐ μόνον δὲν εἶνε ἀσκοπον ἵνα πραγματειωθῶμεν ἐν τῷ παρόντι βραχεῖ χρονολογίᾳ περὶ τῆς σημασίας τοῦ αὐτοκινήτου ἀπ' ἰατρικῆς ἀπόψεως, βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν ξένων καὶ προσωπικῶν παρατηρήσεων, ἀλλὰ καὶ φρονούμεν ὅτι ἡ γνώσις αὕτη ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ κοινῆς ἐνεκεν τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐρύτερας ἐξαπλώσεως τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοκινήτου εἰς πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις.

Ἄλλ' ὅπως κάλλιον κατανοήσωμεν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ αὐτοκινήτου ἐπὶ τῶν ποιούντων χρῆσιν αὐτοῦ, δεῖν νὰ ἀναλύσωμεν αὐτὰ ταῦτα τὰ στοιχεῖα τὰ συνιστῶντα τοῦτον ἄτινα εἰσὶν τὰ ἑξῆς. 1ον. ταχύτης τῆς ἀμάξης· 2ον ἡ τρομώδης αὐτῆς κίνησις· 3ον τὸ ἀέριον λουτρόν ὅπερ ἀκαταπαύστως λούει καὶ πλήττει ὁλόκληρον τὸ σῶμα· 4ον ἡ ἀπόφυξις τοῦ σώματος· 5ον ὁ κοινοτρόπος ἢ παρατεταμένη ἀκίνησις τῶν ἐπιβατῶν ἐντὸς τῆς ἀμάξης, 6ον ἡ ψυχικὴ κατάστασις αὐτῶν.

Πάντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐπιδρῶσιν ἀναλόγως τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐντάσεως ἐπὶ τῶν τοῦ αὐτοκινήτου ἐπιβαινόντων· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπίδρασεως ταύτης ἐκδηλοῦται διαφοροτρόπως καθόσον πρόκειται περὶ ὑγιῶν, ἢ πασχόντων ἐπόχων. Καὶ ἐν μὲν τῇ 1ῃ περιπτώσει ἡ ἐπίδρασις τοῦ αὐτοκινήτου γενομένου κατὰ τοὺς παραδεγεμένους κανόνες, εἶνε ἀνάλογος πρὸς ἕτερον εἶδους ὑγιεινῆς ἀσκήσεως καθ' ἣς τὸ σῶμα πλάσσεται κανονικώτερον καὶ ἀνδρείότερον, αἱ παρειαὶ λαμβάνουσι χρῶμα ῥοδιώτερον, ἡ σωματικὴ ἀντοχὴ εἰς τε τὰς ψύξεις καὶ ἐν γένει κακουχίας αὐξάνει, ἡ γενικὴ θρέψις βελτιοῦται κ.τ.λ. Ἐν δὲ τῇ 2ᾳ περιπτώσει ὑπάρχουσι, τοῦτο μὲν παθολογικαὶ τινες καταστάσεις αἰτίνας εὐρίσκουσι ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ πολῦτιμον θεραπευτικὸν μέσον,

τοῦτο δὲ ἕτεροι δι' ἧς ἡ πείρα καὶ αἱ παρατηρήσεις ἀποδεικνύουσι ὅτι σπουδαίως ἐπιδεινῶνται δι' αὐτοῦ.

Ὁ αὐτοκινήσιμος δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ πασῶν τῶν λειτουργικῶν καὶ ὀργάνων τοῦ σώματος· ἀλλὰ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Δρ. «Gendre» ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ εἶνε πολλῶ μᾶλλον αἰσθητὴ ἐπὶ τοῦ δέρματος, αἰσθητικῶν τινῶν ὀργάνων, τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, τῆς κυκλοφορίας, τῆς διαλύσεως τοῦ αἵματος, τοῦ πεπτικοῦ συστήματος καὶ τέλος τοῦ κινητικοῦ καὶ νευρικοῦ συστήματος.

Ἐπὶ τοῦ ὑγιῶς δέρματος τὸ ἔντονον ρεῦμα ἀέρος παράγει αἰσθητὰ τι ὀσπερὸν γενικῶς εὐχάριστον, ἐνεκεν τῆς συστάσεως τῶν μικρῶν ἀρθροῦν καὶ τριχοειδῶν αὐτῶν ἀγγείων. Τοῦτο δὲ πάλιν μεταβάλλεται εἰς αἰσθητὰ θάλπους, ὅταν τὸ ὄχημα ἴσταται μετὰ ὀψωδῆποτε παρατεταμένην πορείαν, συνοδουμένην ἐνίοτε καὶ ὑπὸ κνισμοῦ ὅταν ἡ ἀντίδρασις εἶνε ἔντονος.

Ἐντεῦθεν προκύπτει ἐν σπουδαίῳ συμπέρασμα, ὅτι οὐδέποτε δεῖν νὰ ἀναχωρῇ τις δι' αὐτοκινήτου· εὐρισκόμενος ἐν ἐπιδρώσει καθὼτ' ὁ ἰδρῶς ταχέως ἐξατμιζόμενος προκαλεῖ συνήθως δυσάρεστους καταρροϊκὰς παθήσεις τῆς ρίνος τῶν ἐρόγγχων καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ὀφθαλμῶν ὡς ἀπᾶς παρατήρησα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι διὰ τῆς κανονικῆς καὶ παρατεταμένης χρήσεως, προταποκτάται ταχέως ἕξις καθ' ἣν τὸ σῶμα ἀπαιτεῖ μείζονα ἀντίστασιν μὴ ἐπηρεαζόμενον πλέον πᾶν εὐκόλως ὑπὸ τῶν ρευμάτων τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ἐξατμήσεως τοῦ ἰδρῶτος.

Οἱ ριγηλὴν λοιπὸν ἔχοντες τὴν ἰδιοσυγκρασίαν δύναται νὰ εὐρωσι ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ πολῦτιμον μέσον πρὸς ἀπαλλαγὴν καταστάσεως ἐὰν μὴ ἐπικινδύνου πάντη ὅμως λίαν ἐνοχλητικῆς. Ἡ ἐπίδρασις ὅμως τοῦ αὐτοκινήτου ἐπὶ τῶν δερματικῶν παθήσεων τῶν χειρῶν καὶ προσώπου εἶνε συνήθως ἐπιβλαβὴς κατὰ τὰς διαδεδομένους διαφορῶν παρατηρητῶν, ἀλλὰ δερματώσεις τινες καὶ ἡ κνίδωσις, ὁ κνισμὸς κ.τ.λ. φύσεως νευροαρθριτικῆς οὐχὶ σπανίως ἐπὶ τὰ βέλτια μεταβάλλονται.

Ἐπὶ τῶν ὑγιῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων τὸ ἔντονον ρεῦμα ἀέρος τὸ παραγόμενον κατὰ τὴν πορείαν τοῦ αὐτοκινήτου οὐδεμίαν ἐξασκεῖ ἐπιβλαβὴ ἐπιρροήν. Οἱ ἐμφυσιματικοὶ ἀνευ βρογχικοῦ κατάρρου ποιοῦντες μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ αὐτοκινήτου, οὐ μόνον ἀνέχονται κάλλιστα τοῦτο ἀλλὰ καὶ σπουδαίως ἐνίοτε ὀφελούνται.

Τοῦτο αὐτὸ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ διὰ τοὺς πασχόντας ἀπὸ νευρικοῦ αἰσθητῆ ἀπ' ἐνός μὲν ἐνεκεν τῆς ψυχικῆς τέρψεως ἢ αἰσθάνονται τις κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ἀπ' ἕτερου δὲ ἐνεκεν τῆς μεταβολῆς ἐπὶ τὰ βελτίω τῆς γενικῆς θρέψεως αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς γενομένης κρείσσονος ὀξειδώσεως τῶν ἰσθῶν τοῦ σώματος.

Οἱ πάσχοντες πνευμονικὴν φυματίωσιν μετὰ πυρετοῦ καὶ αἱμοπτύσεων, δεῖν ρητῶς νὰ ἀπέχουσι τοῦ αὐτοκινήτου· ἀλλ' οἱ φέροντες ὑποὺν τὴν νόσον ταύτην ἀνευ τῶν ἀνωτέρω ἐπιπλοκῶν δύναται νὰ ποιῶνται μετρίαν αὐτοῦ χρῆσιν, ἐκλέγοντες καταλλήλους καιροὺς καὶ προσπιζόμενοι ἐκ τῶν ἐμπροσθεν δι' ὕψους.

Ἀντιθεῖξιν ρητὴν ἀποτελεῖ τὸ αὐτοκίνητον καὶ διὰ τοὺς πασχόντας ἐκ καρδιακῶν καὶ ἀγγειακῶν κνησμάτων τοὺς αἱμοροειδικούς κτλ. καθότι ὁ ἀήρ καὶ ὁ εἰσπνεόμενος κοινοτρόπος προκαλοῦσι ἐπικινδύνους συμφορήσεις τῶν πνευμῶν. Οἱ ἥπατικοὶ δεῖν νὰ ἀποφεύγωσιν ἐπίσης τὸν αὐτοκινήσιμον ἐνεκεν τῶν δυσάρεστων ὑπεραιμικῶν καταστάσεων τῶν δυναμένων νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τὴν ἥπατικὴν χώραν ὡς ἐκ τῆς τρομώδους κινήσεως τοῦ ὀχήματος.

Ἐκ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος παρατηρήθη ὅτι, ἀνορεξία, δυσπεψία, γαστραλγία, φύσεως νευροπαθητικῆς σπουδαίως ἐπὶ τὰ κρείττω τροποποιῶνται διὰ τοῦ αὐτοκινήτου, αἱ ἐλκώδεις ὅμως γαστρίτιδες καὶ ἐντερίτιδες συνιστῶσι σπουδαίαν ἀντέδειξιν δι' αὐτόν.

Ἐτερον ἀναμφισβήτητον γεγονός εἶνε, ὅτι ἡ γενικὴ τοῦ σώματος θρέψις αὐξάνει διὰ τοῦ αὐτοκινήτου τοῦτο μὲν ὡς ἐκ τῆς κρείσσονος διαπνοῆς, τοῦτο δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐπίδρασεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Οἱ ἀρθριτικοί, ἀναιμικοὶ καὶ χλωροαναιμικοὶ δύναται λοιπὸν νὰ εὐρωσι λυσιτελέστατον μέσον τὸν αὐτοκινήσιμον πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐνοχλοῦσης αὐτῶν καταστάσεως. Οἱ ρευματικοὶ ὅμως δεῖν νὰ ἀποφεύγωσι τοῦτον ἐνεκεν τῆς ἰδιαίτερας ἐπίδρασεως ἐπ' αὐτῶν, τῶν φύξεων καὶ ρευμάτων τοῦ ἀέρος. Φρονιμώτατον ἐπίσης εἶνε ἵνα, ἐν αἷς περιπτώσει ἢ πορεία εἶνε μακρὰ, κατερχόμενος τις τοῦ ὀχήματος πορεύεται πεζῇ ἢ ὑποβάλλεται εἰς ἕτερον εἶδος φυσικῆς τοῦ σώματος ἀσκήσεως· καθότι ἡ παρατεταμένη ἀκίνησις ἐντὸς τοῦ ὀχήματος προδιαθέτει εἰς τὴν πολυσαρκίαν καὶ δυσάρεστους αἱμωδίας τῶν ἄκρων.

Ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἡ ἐπίδρασις τοῦ αὐτοκινήτου εἶνε ἰδιαζόντως εὐεργετικὴ· ὑπάρχουσι δὲ οὐκ ὀλίγαι παρατηρήσεις νευροσθενικῶν καὶ ψυχοσθενικῶν ποιούντων ληλοσιμένην καὶ σώφρονα χρῆσιν αὐτοῦ, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ παντὸς ἀπηλλάγησαν τῶν ἐμμένων καὶ ἐνοχλητικῶν αὐτῶν ἰδεῶν τοῦλάχιστον ὅμως ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀνεκουφίσθησαν. Ὅπως δὲ, ἡ χαρὰ ἢ αἰσθάνονται ἰστάμενοι οὕτως εἰπεῖν διὰ τοῦ αὐτοκινήτου αὐτῶν ἐν μέσῳ ἀλλεπαλλήλων θελκτικωτάτων τοπιῶν ἀποσπῶντων ζωηρῶς καὶ ἀδιαλείπτως τὴν προσοχὴν αὐτῶν, εἶνε τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε πᾶσα ἰδέα περὶ τῆς πασχούσης αὐτῶν καταστάσεως ἢ ἀνάμνησις δυσάρεστου παρελθόντος ἐντελῶς περιπίπτει εἰς λήθη. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι ὑποκείμενα τοιαύτης φύσεως ἀρκεῖ στιγμιαίως καὶ μόνον νὰ πεισθῶσι περὶ τοῦ ἐναντίου τῶν

ἐμμένων αὐτῶν ἰδεῶν, ὅπως ἐνίοτε τελείως καὶ ὀριστικῶς θεραπευθῶσιν. Καίτοι δὲ εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ αὐτοκινήτου ἐπὶ τῶν νευροσθενικῶν καὶ ψυχοσθενικῶν εἶνε πολλῶν ὑπερτέρα ὅταν αὐτοὶ οὗτοι ὀδηγοῦσι τὸ ὄχημα, ἐν τούτοις δεῖν νὰ μὴ λησμονώμεν ὅτι τὰς τις αὐτῶν καὶ ἰδίως ἡ τῶν ἐγκεφαλικῶν, μεθύοντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἢ αἰσθάνονται ἐν τῇ ψυχαγωγίᾳ ταύτῃ, καθίστανται ἥμισυ προσεκτικοὶ ἐν τῇ διευσθύνσει τῆς ἀμάξης δύναμενοι οὕτω νὰ καταστῶσι ἐπικινδύνοι οὐ μόνον εἰς ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς περίξ ἑαυτῶν.

Ἰδιαίτερος δὲ ἐκ μέρους τῶν ὀφθαλμῶν παρατηρήσαμεν ὅτι οἱ παραπονούμενοι διὰ φαινόμενα ἀσθενωπίας, ἐνεκεν παρατεταμένης ἐργασίας ἢ φύσεως νευροσθενικῆς, εὐρίσκουσι πολλὰκις μεγίστην ἀνακούφισιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ. Μορφαί τινες βλεφαριτῶν ξηρῶν ἢ ὑπεραιμίας τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους τῶν ὀφθαλμῶν ἀνθιστάμενοι εἰς τὰ συνήθη μέσα θεραπείας θεραπεύονται ἐνίοτε ἐπίσης διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου.

Αἱ πλείστα ὅμως τοῦ ἐπιπεφυκίτου καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ τράχημα τοῦ κερατοειδοῦς, τῆς ἱρίδος κ.τ.λ. κακῶς ἐπηρεάζονται ἐν ἀνοικτῷ αὐτοκινήτῳ, τοῦτο μὲν ἐνεκεν τοῦ ἀνυψουμένου κοινοτροῦ ὅστις εἰσέρχεται ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦτο δὲ ἐνεκεν τοῦ ἰσχυροῦ ρεύματος τοῦ ἀέρος ὅπερ πλήττει ζωηρῶς τὸ λεπτότατον καὶ εὐγενέστατον αἰσθητικὸν τοῦτο ὄργανον.

Δρ. Κ. ΚΑΣΣΙΜΑΤΗΣ

ὄφθαλμίατρος.

Σχολικά. — Σεμνῶς ὅσον καὶ ἐπιβλητικῶς ἐν τῇ ἀπλότῃ ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡ εορτὴ τῶν Σχολείων ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας. Κατὰ ταύτην πλὴν τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ τῶν διδασκόμενων ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρόντων ὁ Γενικὸς Πρόξενος κ. Σκωτίδης, οἱ ἐφοροὶ τῆς Κοινότητος καὶ πυκνὸν ἐκκλησίασμα. Πανηγυρικώτατα δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατα ἐτελέσθη τὴν ἐπομένην Κυριακὴν καὶ ἡ σχολικὴ εορτὴ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀεροσφείου Γυμνασίου, καθ' ἣν

προσῆλθον πλὴν τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν ἐν τοῖς γράμμασιν ὁ ἐκλεκτός καὶ ἐπίσημος τῆς παροικίας κόσμος.

Μετὰ τὴν βραχεῖαν ἱεροτελεστίαν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ψαλὸν ἕσμα παρήλασε τὸ βῆμα ὁ Διευθυντὴς τῶν Σχολείων κ. Παλαιολόγος Γεωργίου, ἵνα ἀπαγγεῖλη τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας.

Ὁ Κοσ. Διευθυντὴς ὠμίλησε περὶ τῶν σχολικῶν ἀποικιῶν (colonies scolaires) ἀφορμὴν τοῦ λόγου λαβὼν τὸ ὑπὸ τῆς ἀξιοτίμου συζύγου τοῦ τετιμημένου Προέδρου τῆς Κοινότητος κυρίας Βιργινίας Μπενάκη συσταθὲν συσσίτιον τοῦ Ἀβερωφείου Παρθενωγείου.

Ὁ λόγος βραχύς, ὅσον ἐπέτρεπεν ὁ ὑπὸ τῆς περιστάσεως ἐπιβαλλόμενος χρόνος, ἦτο αὐτοτελής καὶ σπουδαιότατος καθ' ὅσον ἀπέβλεπε περὶ τῆς ὑγιεινῆς καὶ φυσικῆς ἀγωγῆς τῆς σπουδαζούσης νεότητος. Εἰς τινὰς δὲ καὶ κατάπληξιν προὔξενε διότι εἶναι ἀδυναθίστοι ἐν τοιαύταις ἐορταῖς νὰ ἀκούσῃν ἀπο τοῦ βήματος ἐξωτερικευμένας γνώμας σχετιζομένας πρὸς τὴν ὑγιεινὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν μαθητῶν.

Ὁ λόγος τοῦ κ. Διευθυντοῦ ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ ἡμερήσια φύλλα, καὶ ὡς ἐκ τούτου λυπούμεθα μὴ δύνασθαι νὰ δημοσιεύσωμεν τοῦτον, εὐχόμεθα ὅμως, ὅπως ὁ σπόρος πέσῃ εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ καρποφορήσῃ, ἴδωμεν δὲ ἐντὸς βραχέος διαστήματος ἰδρυομένην σχολικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν ὁποίαν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριάς νὰ διέρχωνται τὰς ἡμέρας αὐτῶν κατὰ τὰς θερινὰς θερμὰς καὶ ὑγρὰς ἡμέρας.

*
* *

Πραττικὸς μικτὴ ἀστικὴ Σχολὴ Ἰβραημίας. — Τῷ Σαββάτῳ 24 Φεβρουαρίου, κατετέθησαν μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος τὰ θεμέλια τῆς μικτῆς ἐν Ἰβραημῖα ἀστικῆς σχολῆς, ἥτις θὰ ἀνεγερθῇ χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ κ. Α. Πράτσικα. Τὴν συνῆθη ἱεροτελεστίαν ἐτέλεσεν ἡ Α. Π. ὁ Ἅγιος Τριπόλεως μετὰ τοῦ κλήρου, παρήσαν δὲ κατ' αὐτὴν ὁ κ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀξιοτίμος κ. Μπενάκης, ἐκπροσωπῶν τὴν Μντέρα Κοινότητα τῆς Ἀλεξανδρείας, προσδεχομένην μετ' ἀγαλλιᾶσεως καὶ ὑπερηφανείας τὴν ἀρτιγέννητον θυγατέρα αὐτῆς Κοινότητος τῆς Ἰβραημίας, πολλοὶ τῶν ἐφόρων τῆς Κοινότητος, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ προσελθόντες εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐορτήν.

Τὸν συνῆθη πανηγυρικὸν ἀπήγγειλεν ὁ κ. Π. Γεωργίου, Διευθυντὴς τῶν Σχολείων τῆς Κοινότητος καὶ γραμματεὺς τῆς Κοινότητος Ἰβραημίας, χρωματίσας προσκόντως τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἣν παρέχει ὁ κ. Πράτσικας εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ ἑλληνικωτάτου τούτου συνοικισμοῦ τοῦ ἔχοντος τὸν τράχηλον αὐτοῦ περιβεβλημένον διὰ τοῦ κλοιοῦ τῶν προπαγανδικῶν σχολῶν. Μετὰ τὸν κ. Π. Γεωργίου καὶ ὁ κ. Γενικὸς Πρόξενος ἐξῆρην

ἐν βραχεῖα προσφώνησεν τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τοῦ τοῦ κ. Πράτσικα μακαρίσας τὴν Κοινότητα Ἰβραημίας ἢ ὅποια ἔτυχε τοιοῦτου Προέδρου καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς τοιοῦτου τυχόντων προστάτου τῶν τέκνων αὐτῶν. Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀπάντησεν εὐχαριστῶν μετριοφρονέστατα ὁ κ. Πράτσικας, ὅτι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἐκπληροῖ μικρὸν καθῆκον πρὸς τὴν Μεγάλῃν ἡμῶν Πατρίδα, φροντίζων περὶ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων αὐτῆς.

Ἡ «Νέα Ζωὴ» συγχαίρουσα τὸν κ. Α. Πράτσικαν εὐχεται αὐτῷ νὰ συνεχίσῃ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα εὐεργεσίας αὐτοῦ.

*
* *

Giosuè Carducci. — Ἡ Ἰταλία ὁλόκληρος καὶ μαζί με αὐτὴν καὶ ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος ἢ γλώσσης ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀποθανόντος Giosuè Carducci, θρηνεῖ ἕνα ἀπὸ τοὺς γίγαντας τῆς συγχρόνου ποιήσεως, ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀρίστους τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας, μετὰ τοὺς πρώτους στίχους τοὺς ὁποίους ἐξέδωκεν ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἕγνων πρὸς τὸν Σατανᾶν» ἀπέκτιψε τὴν ἐκτίμησιν μικρᾶς ομάδος νεαρῶν καλλιτεχνῶν καὶ φιλολόγων, μαζί με τοὺς ὁποίους ἐξέδιδε καὶ ἐφημερίδα τὸν «Politien» εἰς μνήμην τοῦ σοφοῦ καὶ λεπτοῦ ποιητοῦ τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπησεν ὁ Λαυρέντιος τῶν Μεδίκων.

Ταχέως δὲ καὶ εἰς ἡλικίαν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄλλοι σπουδάζουν ἀκόμη, ὁ Carducci ἔτυχε τῆς μεγάλης τιμῆς νὰ ἐκλεγῆ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βονωνίας εἰς τὴν ὁποίαν διέρρευσεν ἠρέμῳ ὁλόκληρος ὁ βίος τοῦ δαφνοστεφοῦς ποιητοῦ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Carducci ἀνεφάνη εἰς τὸν φιλολογικὸν ὀρίζοντα, ἡ ἰταλικὴ ποίησις ἦτο ἔργον ἑνὸς ἀναιμικοῦ καὶ ἀτέχνου ῥωμαντισμοῦ. Ὁ νεαρὸς ποιητὴς μετὰ τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον τοῦ ἐνέπνευεν ἡ πεποιθὴς εἰς τὸ ποιητικὸν του τάλαντον ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ποίησιν εἰς τὰς πρώτας αὐτῆς πηγὰς, νὰ τῆς ἀποδώσῃ τὴν κλαδικὴν αὐτῆς μορφήν.

Ὁ Carducci ὑπῆρξε λάτρης τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ὁ καθολικισμὸς, θρησκεία τῶν δούλων καὶ τῶν ταπεινῶν κατέστρεψε. Μετὰ τὸν «Ἕγνων πρὸς τὸν Σατανᾶν» εἰς τὸν ὁποῖον καταφέρεται δριμύως κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ταπεινῶν, κατὰ τοῦ ἰδανικοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ποιητὴς γίνεται τὸ εἶδωλον τῶν δημοκρατικῶν καὶ τῶν ἐπαναστατικῶν, καὶ τὸ ἀντικείμενον μίσους μεγάλου μέρους τῆς Ἰταλίας.

Ὁ Carducci ὑπηρετῶν τὰς Μούσας, δὲν ἐλθμόνησε καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀναγεννωμένην πατρίδα καθήκοντα. Εἰλικρινῆς πατριώτης καὶ ἐλευθερόφρων ἐπολέμησε μετὰ ὅλας τὰς δυνάμεις τοὺς δεσπότης τῆς Ἰταλίας, τοὺς κληρικούς καὶ βασιλεῖς τοὺς ὁποίους οἱ ἀντίπαλοί του ὑπερησπίζον.

Μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν τῆς πατρίδος τοῦ ὁ Carducci ἀντελήφθη ὅτι ἡ βασιλεία μόνη ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς Ἰταλίας, καὶ πρῶτος ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ νὰ ὑποδοθῆσιν τὴν βασιλείαν εἰς τὸ ἔργον τῆς.

Πέρυσι περὶ τὴν δύσιν τῆς μακρᾶς καὶ ἐνδόξου ζωῆς του, ὁ μεγαλειότερος σύγχρονος ποιητὴς τῆς Ἰταλίας, πρὶν ἀποθάνῃ ἠσθάνθη τὸ τελευταῖον φιλῆμα τῆς Δόξης ἐπὶ τοῦ ὑπερηφάνου μετώπου του, διὰ τοῦ βραβείου Nobel τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπενεμήθη.

*
* *

Edmond Théry. — Μετὰ τὴν ἀνά τὸ Σουδάν ἐκδρομὴν του, ἐνθα μετ' ἀνυποκρίτου ἐνθουσιασμοῦ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν, διήλθεν καὶ ἐκ τῆς πόλεως μας ὁ εὐγενὴς φιλέλληνας καὶ βαθύς οικονομολόγος κ. Edmond Théry, ὠμίλησας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Λέσχῃ περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ περὶ τοῦ εὐγενοῦς ἀγῶνος τοῦ Συνδέσμου πρὸς ἄμυναν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Ὁ μέγας φιλέλληνας πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῶν ἐν Σουδάν Ἑλλήνων, οἷς παραβάλλων πρὸς τοὺς Ἀρχαίους προγόνους μας, ἀπεκάλεσε προδρογίμους τοῦ πολιτισμοῦ.

*
* *

Ὁ ἐν Παριίοις Σύνδεσμος πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ. — Τὴν τετάρτην διὰλεξιν τὴν διοργανωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου Συλλόγου, ἐποιήσατο ὁ ἀκραιφνὴς φιλέλληνας κ. Gustave Fougères ὠμιλήσας περὶ τῆς γραφικωτάτης Ἑλλάδος ἢς τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ τὰ ἀπαράμιλλα τοπία ἐξύμνησε μετὰ τέχνης, ἢ ἢ θὰ ἐξήλευεν ὁ καλύτερος καλλιτέχνης, ὁμολογήσας ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι πλεῖστα ὅσα γραφικὰ τοπία, πλούσια εἰς χρώματα ἄτινα οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης ἀπαντᾷ τις. Δὲν παρέλειψε δὲ νὰ ἐγκωμιάσῃ καὶ τὸ φιλόξενον τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν παρ' ὧν ἔσχεν ἐγκαρδίον ὑποδοχῆς κατὰ τὴν ἀνά τὴν Ἑλλάδα περιοδείαν του.

Ἡ πορεία τῆς φθίσεως ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1890-1903. — Ἐνα εἰκοσιπεντασέλιδον βιβλίον ἐξεδόθη τελευταίως ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Πατρικίου μετὰ τὸν ἀνωτέρω τίτλον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀνατύπωσις τῆς κατὰ μῆνα Ἀπριλίον 1906 ἀνακοινώσε-

ως του εἰς τὸ Ε'. Πανελλήνιον ἱατρικὸν συνέδριον. Εἶναι ἀπὸ τὰς μελέτας ἐκεῖνας τὰς ὁποίας κάθε Ἑλλῆν ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ καὶ ποιεῖ τὴν πατρίδα του ὀφείλει νὰ ἀναγνώσῃ, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ καὶ αὐτὸς νὰ καταπολεμήσῃ κατὰ τὸ δυνατόν τὴν φοβεράν νόσον, τὴν φθίσιν, ἢ ὅποια μαστίζει τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης περὶ τῆς πορείας τῆς φθίσεως ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1890—1903, ὁ κ. Πατρικίος συνάγει ὅτι ἡ διάδοσις τῆς φθίσεως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος εἰς τὴν Ἑλλάδα βαίνει αὐξανόμενη, καὶ ὅτι ἡ αὐξήσις αὕτη δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ ὡς ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ.

Καὶ ὁ κ. Πατρικίος προβάλλει τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: «Ἀλλὰ τίς ἡ κυρία αἰτία τῆς τοιαύτης διαδόσεως καὶ ἐξαπλώσεως τῆς φθίσεως παρ' ἡμῖν, τί ἐγένετο μέχρι τοῦδε πρὸς περιστολὴν τῆς νόσου καὶ τί ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν ἐν τῷ μέλλοντι;...

Τὴν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἀποδίδει εἰς τὰ ἀνθυγιεινὰ σχολεῖα, δημόσια γραφεῖα, καταστήματα, εἰς τὰς φυλακὰς, κ. λ., καὶ κυρίως εἰς τὴν ἑλλειψίν προφυλάξεως καὶ ἀπολυμάνσεως ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς, ἐνθα τὸ νόσημα ἐπικρατεῖ.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα μέτρα πρὸς περιστολὴν τῆς νόσου, ταῦτα εἶναι ὅλας ἀνεπαρκῆ παρ' ὅλας τὰς ἐνεργείας τοῦ τμήματος τῆς Ὑγιεινῆς καὶ Νοσηλείας, τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, καὶ τὰς τοῦ «Πανελληνίου Συνδέσμου κατὰ τῆς φυματιώσεως».

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὸ τί ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν ἐν τῷ μέλλοντι, ὁ κ. Πατρικίος ἀποφαίνεται ὅτι, «ἡ ἐνδελεχὴς τοῦ λαοῦ διαπαιδαγώγησις καὶ ἡ λήψις τῶν γνωστῶν προφυλακτικῶν μέτρων εἶνε βεβαίως τὸ πρῶτον ἔργον παντὸς Συλλόγου ἢ Συνδέσμου ἢ ἰδιώτου, τὸν κατὰ τῆς φθίσεως ἀγῶνα ἀγωνιζομένου».

Πρὸς δὲ φρονεῖ ὅτι αἰσθητὴ ἐλάττωσις τῆς νόσου θὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῶν ἐξῆς μέσων:

«Α'.) Πρῶτίστα καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἰδρύσεως ἀντιφθισικῶν ἱατροείων (dispensaires antituberculeux) ἐν ταῖς μεγάλας τοῦ κράτους πόλεσι κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἐν Δίλλῃ τῆς Γαλλίας τοιοῦτου (type Calmette).

«Β'.) Διὰ τῆς ἰδρύσεως παραθαλασσίων διὰ τοὺς παῖδας ὑγιασθηρίων Sanatoriums maritimes) κατὰ τὸ τόσον ἐπιδεξιῶς διατυπωθὲν ὑπὸ τοῦ Grancher πρόγραμμα, ἀποστελλομένων δηλαδὴ εἰς τὰ ὑγιασθηρία ταῦτα τῶν ἐκ φυματικῶν γονέων καταγομένων παιδίων, τῶν εἰς φθίσιν προδιαθεθειμένων διότι τὰ χοιραδικὰ παιδία, μὴ θεραπευόμενα καὶ καθιστάμενα οὕτως ἀνίκανα πρὸς ἐργασίαν καὶ διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν στοιχίζουσιν εἰς τὴν Πολιτείαν περισσότερον.

«Γ'.) Διὰ τῆς ὁργανώσεως κατὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου σήμερον γινόμενα, συστήματος ἀγροτικῶν ἀποικιῶν ἢ ἀποστολῶν ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν διακοπῶν (colonies scolaires de vacances).

«Δ'.) Διὰ τῆς ἰδρύσεως **εἰδικῶν** παραρτημάτων εἰς ἕκαστον τῶν νοσοκομείων τοῦ Κράτους πρὸς θεραπείαν τῶν φθισικῶν.

«Ε'.) Διὰ τῆς ἰδρύσεως ἀπολυμαντηρίων.

«Γ'. Διὰ τῆς προστασίας τῶν ἐργατῶν, διὰ τῆς ἀπὸ τῆς νόσου προφυλάξεως αὐτῶν δι' ὑγιεινομικῶν μέτρων καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν».

Ἴνα ἐπιτύχωμεν εἰς τὸν κατὰ τῆς φθίσεως ἀγῶνα, εἶναι ἀνάγκη συστηματικῆς καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργείας. καὶ τὸ Κράτους καὶ τῶν ἰδιωτῶν, πρὸ πάντων τῶν ἰατρῶν.

Τέλος δὲ ὁ κ. Πατριῆκος προτείνει τὴν μετὰ δύο ἔτη σύγκλησιν ἐν Ἀθήναις **εἰδικοῦ** Ἑλληνικοῦ Συνεδρίου κατὰ τῆς Φυματιώσεως, τοῦ ὁποίου θὰ συμμετάσχωσιν οὐ μόνον ἰατροὶ, ἀλλὰ καὶ κοινωνιολόγοι καὶ δημοσιογράφοι καὶ πάντες οἱ περὶ τὰ μεγάλα κοινωνικά ζητήματα ἀσχολούμενοι.

*
* *

Νεκρολογία.— Ὁ Ferdinand Frédéric Henri Moissan ὁ ἀποθανὼν τῇ 28/10 Φεβρουαρίου ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῇ 28 Σεπτεμβρίου καὶ ἐσπούδασε τὸ πρῶτον ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Πόλεως de Meaux χρηματίας βαθυπδὸν βοηθὸς τοῦ Frémy τοῦ Descaine καὶ τοῦ Lehmann. Μετὰ ταῦτα κατέλαβε λίαν περιδύεπτους ἰδέσεις διορισθεὶς ἐπ' ἐσχάτων καθηγητῆς τῆς Γενικῆς Χημείας εἰς τὴν Σορβώνην εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ διασήμου Troost. Μεταξὺ τῶν τιμῶν καὶ τῶν βραβείων, ἅτινα ἔστυξαν τὸ γόνιμον ἔργον του, σημειώσωμεν τὸ βραβεῖον Nobel ὅπερ τῷ ἀνενεμήθη τῷ 1906.

Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ Moissan ἀποτελεῖ βεβαίως τὴν δύναν ἀστέρος πρῶτου μεγέθους ἐκ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ στερεώματος. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπέπτη μία μεγαλοφυῆς φυσιογνωμία, ἐσβέσθη ἐν δαιμόνιον πνεῦμα, ἐξέλιπεν ἐν ὑπέρτερον ὄν. Ναὶ ὑπέρτερον ὄν! Διότι δὲν δύναται τις τρόπον τινα, νὰ κατατάξῃ μεταξὺ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, τὸν ἄνδρα αὐτὸς ὁ μύχιος πόθος καὶ ἡ συνεχῆ προσπάθεια συνεκεντροῦντο εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ θεωρουμένου ἀδυνάτου, διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐδὲν τὸ μὴ ἐπιτευκτὸν δι' ἓνα σοφὸν Γαλάτην, καὶ οὐτινος ὁ βίος ὑπῆρξεν ἐπίμονος καὶ ἐνδελεχῆς πορεία πρὸς τὰ ἀπρόσιτα καὶ ἄβατα ἄκρα τῆς Ἐπιστήμης. Τῶντι περὶ τὸ 1886 κατόρθωσε νὰ ἀπομονώσῃ τὸ φθώριον καὶ βραδύτερον νὰ τὸ ρευστοποιήσῃ, πρᾶγμα ὅπερ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐθεωρεῖτο οὐτοπία. Κατόπιν συνέλαβε τὴν τολμηρὰν ἰδέαν νὰ παραγάγῃ ἀδάργανα ἐκ τοῦ ἀνθρακος. Καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του ἐπενόησε τὸν ἠλεκτρικὸν κλίθρον, δ' οὐ ἐπέτυχε θερμοκρασίαν 3500° (ἐν ᾧ διὰ τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ παρήγατο θερμοκρασία 1800°) εὐεργετήσας οὕτω ἐν γένει μὲν τὴν βιομηχανίαν, ἰδίᾳ δὲ τὴν μεταλλουργίαν, καὶ δι' οὗ ἔφερον εἰς πέρας τὸ μεγα ὄνειρόν του. Πλὴν τούτων, ποικιλοτρόπως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς Χημείας. Δικαίως δὲ ἡ Ἐπι-

στήμη ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σοφοῦ Γαλάτου ἓνα τῶν σπουδαιότερων παραγόντων τῆς, πρὸς τὸν ὁποῖον μετ' εὐγνωμοσύνης θὰ στρέφῃ τὸ βλέμμα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

*
* *

Τὰ δάση καὶ ὁ χάρτης.— Ἴσως ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν τὴν αἰτίαν τῆς ἐξολοθρεύσεως τῶν δασῶν εἰς τὸν πρὸς τὰ γράμματα ζῆλον καὶ ὄχι εἰς τὴν ἀθηφαγίαν τῶν ποιμνίων καὶ εἰς τὸν ἐμπροσμίον.

Ὁ ἀσπονδότερος λοιπὸν ἐχθρὸς, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν, εἶναι ὁ τυπογραφικὸς χάρτης. Καὶ δὲν θὰ ἀργήσῃ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ ζητήσωμεν ἀλλαχοῦ τὴν πρῶτην ὕλην πρὸς παρασκευὴν τοῦ χάρτου. Πράγματι ἡ βιομηχανία καταναλίσκει μεγάλας ποσότητας ξύλου πρὸς παρασκευὴν χάρτου εὐθινοῦ δι' οὗ ἐκτυποῦνται τὰ βιβλία, τὰ περιοδικὰ καὶ αἱ ἡμερηίδες ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁ ἐκ τῶν διαφόρων ρακῶν κατασκευαζόμενος στιλπνὸς χάρτης ὡς ἐκ τοῦ δαπανηροῦ αὐτοῦ, παραμένει σχεδὸν ἀχρησιμοποίητος. Ὡστε ἡ κυρία ὕλη πρὸς παραγωγὴν χάρτου εἶναι τὸ ξύλον. Δικαίως ὅθεν γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἐπὶ ποίας ὕλης θὰ γράφωμεν καὶ θὰ ἐκτυπῶμεν ὅταν τὸ ξύλον καταστῆ ἀνεπαρκές πρὸς τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης καταναλώσεως. Βεβαίως πολὺ ἀπέχομεν τοῦ σημείου τούτου· ἀλλὰ προφανῶς βαδίζομεν πρὸς αὐτὸ μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Αἱ 30,000 ἡμερηΐαι ἡμερηίδες τῆς ὑψηλίου, αἵτινες ἐκδίδονται εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων ἀπαιτοῦσι 10.0 τόνους ξύλου καθ' ἑκάστην.

Καὶ ἂν προσθέσωμεν τὸν χάρτην διακοσίων βιβλίων ἅτινα ἐκδίδονται καθ' ἑκάστην κατὰ μέσον ὄρον, ἡ ἔτησία κατανάλωσις θὰ ἀνέλθῃ εἰς 375000 τόνους ξύλου χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὰς ἀγγελίας τῶν διαφόρων ἐταιριῶν, τὸν χάρτην ἐπιστολῶν, ἐπισκεπτηρίων, προσκλητηρίων κ.τ.λ.

Καθ' ἕκαστον ἔτος πλέον τῶν 1,250,000,000 κυβικῶν μέτρων ξύλου χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκ τούτων 900 ἑκατομμύρια διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ 350 δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐξ ὧν τὰ 65 καὶ 1/2 προμηθεύει ἡ Γαλλία.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι εἶναι ὁμολογουμένως λίαν ἐκφραστικοὶ. Καὶ εἶνε καιρὸς νὰ τελειοποιηθῇ ἡ χημικὴ βιομηχανία τοῦ χάρτου καὶ ζητηθῶσιν ἀλλαχοῦ νεοὶ πόροι. Διότι ἄλλως κινδυνεύομεν ἕνεκα τῆς προοδευούσης πνευματικῆς μορφώσεως νὰ ἀποδασώσωμεν τὸν πλανήτην ἡμῶν καὶ νὰ καταστῶμεν τὴν ἐπ' αὐτοῦ ζωὴν ἀδύνατον.

Εἰς τὴν ἐφευρετικότητα τοῦ ἀνθρώπου ἀπόκειται ἡ λύσις τοῦ προβλήματος.

